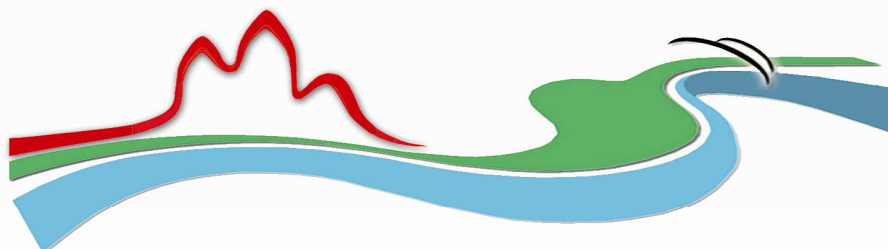

PREZYDENT MIASTA BYDGOSZCZY
MIEJSKA PRACOWNIA URBANISTYCZNA
WYDZIAŁ ROZWOJU I STRATEGII MIASTA

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
DLA MIASTA BYDGOSZCZY
NA LATA 2007-2015

ZAŁĄCZNIK NR ... DO UCHWAŁY NR
RADY MIASTA BYDGOSZCZY Z DNIA

BYDGOSZCZ

2009

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA BYDGOSZCZY
ZOSTAŁ SPORZĄDZONY POD NADZOREM
PANI LUCYNY KOJDER-SZWEDY
ZASTĘPCY REZYDENTA MIASTA BYDGOSZCZY,**

w:

Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Bydgoszczy kierowanej przez:

Grzegorza Rosę	Dyrektora
Barbarę Liszkiewicz – Czyżewską	Z-cę Dyrektora

oraz w

Wydziale Rozwoju i Strategii Urzędu Miasta kierowanym przez:

Izabelę Szczesik – Zobek	Dyrektora
Henrykę Ławską	Z-cę Dyrektora

Koordynator do spraw Rewitalizacji: Stanisław Wroński	Miejska Pracownia Urbanistyczna
--	---------------------------------

Zespół koordynacyjny oraz autorski Programu:

Stanisław Wroński	Miejska Pracownia Urbanistyczna
Izabela Szczesik – Zobek	Wydział Rozwoju i Strategii Miasta
Henryka Ławska	Wydział Rozwoju i Strategii Miasta
Ewa Pietrzak	Miejska Pracownia Urbanistyczna

Współpraca:

- Mirosław Jakubowski	Wydział Rozwoju i Strategii Miasta
- Emilia Andrzejak	Wydział Rozwoju i Strategii Miasta
- Zofia Smolińska	Wydział Rozwoju i Strategii Miasta
- Sandra Dytłow	Wydział Rozwoju i Strategii Miasta
- Michalina Fąfara	Wydział Rozwoju i Strategii Miasta
- Grażyna Budziak	Miejska Pracownia Urbanistyczna
- Łukasz Sulima	Miejska Pracownia Urbanistyczna
- Monika Hładczuk	Miejska Pracownia Urbanistyczna

oraz

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Komenda Miejska Policji,
- Komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej,
- Pomorska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.,
- Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.,
- Enea operator Sp. z o.o.,
- Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej,
- Straż Miejska,
- Miejski Konserwator Zabytków,
- Wydział Edukacji,
- Wydział Zarządzania Kryzysowego,
- Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska,
- Zespół Obsługi Inwestora,

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA BYDGOSZCZY NA LATA 2007 – 2015 (LPR-B)

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	7
2. Założenia Programu Rewitalizacji dla Miasta Bydgoszczy	9
2.1. Raport o sytuacji społeczno – gospodarczej Bydgoszczy	9
2.2. Analiza SWOT programu rewitalizacji	12
2.3. Misja i cele programu rewitalizacji.....	14
3. Metodologia sporządzania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Bydgoszczy.....	15
4. Obszary objęte programem rewitalizacji.....	17
4.1. Analiza zjawisk kryzysowych	17
4.1.1. Kryteria, wskaźniki i ocena zbiorcza.....	18
4.1.2. Obszar kryzysowy	21
5. Delimitacja obszaru objętego Lokalnym Programem Rewitalizacji dla miasta Bydgoszczy.....	24
5.1. Analiza obszaru wsparcia objętego LPR-B.....	24
5.2. Efekty rewitalizacji w Śródmieściu	28
6. Delimitacja obszaru wsparcia dla mieszkalnictwa.....	32
6.1. Analiza obszarów wsparcia dla mieszkalnictwa	32
6.2. Efekty rewitalizacji na osiedlu Kapuściska	36
6.3. Efekty rewitalizacji na Osiedlu Leśnym	38
6.4. Efekty rewitalizacji na osiedlu Wyżyny	41
7. Metodologia i kryteria naboru i wyboru projektów	43
7.1. Metodologia naboru projektów.	43
7.2. Projekty społeczne	45
8. Plan finansowy i harmonogram realizacji projektów podstawowych LPR-B	47
8.1. Plan finansowy i harmonogram realizacji projektów podstawowych LPR-B.....	47
8.2. Bilanse.....	57
9. Zarządzanie (wdrażanie), monitorowanie i ocena LPR-B	58

I. DOKUMENT PODSTAWOWY - LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA BYDGOSZCZY

1. Wstęp

Podstawą prawną do sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Bydgoszczy jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 wraz z uszczegółowieniem oraz przedmiotowe wytyczne opracowane przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego i Zarząd Województwa.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Bydgoszczy na lata 2007 -2015 (**LPR-B**), jest dokumentem operacyjnym, uchwalanym przez Radę Miasta, pobudzającym procesy kompleksowych działań mających na celu rewitalizację wszelkich obszarów, sfer życia i funkcjonowania miasta, stanowiącym zasady ich stosowania.

Ponadto:

- jest dokumentem interdyscyplinarnym, wieloletnim, bazowym dla projektów finansowanych lub współfinansowanych ze środków mieszkańców, samorządów terytorialnych, instytucji, organizacji pozarządowych i Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej;
- jest dokumentem systematycznie monitorowanym, uaktualnianym i uzupełnianym w zależności od jego realizacji, potrzeby poprawy treści i jakości zawartych w nim informacji, zmiany prawa oraz poszczególnych uczestników i potencjalnych beneficjentów;
- jest podstawowym dokumentem umożliwiającym uzyskanie wsparcia w ramach osi priorytetowej 7, działania 7.1. „Rewitalizacja, zdegradowanych dzielnic miast” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013.

LPR-B służy:

- **identyfikacji obszarów kryzysowych**, na których występują niepożądane destrukcyjne procesy lub ich skutki w następujących obszarach problemowych: społeczeństwo, gospodarka, środowisko, infrastruktura, zagospodarowanie przestrzenne, z uwzględnieniem wskaźników dotyczących: bezrobocia, ubóstwa i trudnych warunków mieszkaniowych, przestępczości, wykształcenia mieszkańców, przedsiębiorczości mieszkańców, degradacji technicznej infrastruktury i budynków, degradacji przestrzeni publicznych.
- **wyznaczeniu obszarów objętych programem rewitalizacji oraz obszarów wsparcia dla budownictwa mieszkaniowego**. Obszar wsparcia wyznacza się na podstawie obiektywnych wskaźników, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań, przyjętych zasad i priorytetów rewitalizacji oraz dostępnych środków. Z wyznaczonego obszaru nastąpi nabór wniosków beneficjentów do uwzględnienia w LPR-B, a zakwalifikowane wnioski uzyskują prawo starania się o wsparcie unijne.
- **poprawie jakości życia na obszarach zdegradowanych** poprzez:
 - odwrócenie negatywnego wizerunku zdegradowanych obszarów i stref działalności poprzez ciągłe, planowe i interdyscyplinarne działania z udziałem zainteresowanych instytucji, środowisk lokalnych i mieszkańców;
 - pobudzenie aktywności środowisk lokalnych;
 - stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego;
 - przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego;
 - przeciwdziałanie patologiom społecznym;
 - podniesienie poziomu bezpieczeństwa;

Słowa kluczowe - definicje

Rewitalizacja - podejmowany w interesie publicznym kompleksowy proces przemian przestrzennych, technicznych, społecznych, ekonomicznych i ekologicznych, łączący działania techniczne z działaniami na rzecz rozwiązania problemów społecznych oraz z programami ożywienia gospodarczego, mający na celu wyprowadzenie danego obszaru ze stanu kryzysowego, przywrócenie obszarowi jego funkcji i stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju z wykorzystaniem jego charakterystycznych cech endogenicznych.

Lokalny program rewitalizacji - opracowany, przyjęty i koordynowany przez gminę program wieloletnich działań w sferze przestrzennej, technicznej, społecznej, ekonomicznej i ekologicznej, zmierzający do wyprowadzenia obszaru ze stanu kryzysowego i stworzenie warunków jego rozwoju.

Obszar kryzysowy – obszar, na którym występuje zespół niepożądanych procesów w sferze przestrzennej, technicznej, społecznej i ekonomicznej, który powoduje degradację danego obszaru,

Obszar objęty programem rewitalizacji – spójny geograficznie i funkcjonalnie obszar, na którym występują zjawiska kryzysowe, wyznaczony do rewitalizacji na podstawie co najmniej 3 wskaźników niższych (gorszych) od średnich w mieście, spośród 2 wybranych kryteriów zawartych w wytycznych, finansowany w ramach Osi Priorytetowej 7, „Wspieranie przemian w miastach i w obszarach wymagających odnowy” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsk-Pomorskiego. Jedynie projekty realizowane w tym obszarze będą mogły uzyskać wsparcie w ramach tego priorytetu.

Obszar wsparcia – spójny geograficznie i funkcjonalnie obszar mieszkaniowy, wyznaczony do rewitalizacji na podstawie obligatoryjnych wskaźników, na podstawie i zgodnie z wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa w oparciu o co najmniej 3 wskaźniki spośród 3 wybranych kryteriów, których wartość musi być niższa (gorsza) od średniej wartości dla województwa.

Projekt rewitalizacji – realizowane na określonym obszarze przedsięwzięcie będące częścią programu rewitalizacji, trwające w określonym czasie, o określonych kosztach i wyznaczonych rezultach.

2. Założenia Programu Rewitalizacji dla Miasta Bydgoszczy

2.1. Raport o sytuacji społeczno – gospodarczej Bydgoszczy

(streszczenie, wnioski - pełen tekst raportu w załączniku nr 1.)

Raport o sytuacji społeczno – gospodarczej Bydgoszczy sporządzony został jesienią 2008r., na podstawie dostępnych wówczas danych statystycznych, w 5-ciu sferach:

- społeczeństwo,
- gospodarka,
- środowisko,
- infrastruktura (techniczna i transportowa),
- zagospodarowanie przestrzenne.

W każdej ze sfer, poddano analizie podstawowe uwarunkowania charakteryzujące poruszany problem lub branżę.

Analiza każdej ze sfer zakończona została zidentyfikowaniem podstawowych problemów.

▪ **Spółeczeństwo** – identyfikacja problemów

Do najważniejszych problemów i uwarunkowań dot. tej sfery należy zaliczyć:

- spadek liczby mieszkańców,
- zwiększenie obciążenia ludności w wieku produkcyjnym ludnością wieku poprodukcyjnego,
- zwiększenie odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób wieku przedprodukcyjnego,
- wzrost liczby osób niepełnosprawnych,
- dosyć wysoki ok. 20% udział mieszkań wybudowanych przed 1945 r. o niskim wyposażeniu technicznym wymagających działań remontowych,
- duża ilość eksmisji ok. 950 – 2007 r., ze szczególnie wysokimi wskaźnikami dla Śródmieścia, Fordonu, Bocianowa,
- wzrost liczby bezrobotnych bez prawa do zasiłku,
- wzrost liczby długotrwale bezrobotnych,
- wysoki udział w grupie bezrobotnych ludzi młodych poniżej 34 roku życia,
- koncentracja osób korzystających z pomocy społecznej w rejonie Śródmieścia i Fordonu,
- najwyższy w skali miasta wskaźnik występowania zjawisk kryminalnych w centralnym obszarze miasta w śródmieściu oraz stosunkowo wysoki na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

▪ **Gospodarka** – identyfikacja problemów

Do najważniejszych problemów i uwarunkowań dot. tej sfery należy zaliczyć:

- niezadawalający poziom innowacyjności gospodarki,
- brak nowoczesnego systemu informacji,
- utrwalane w strukturze przestrzennej miasta obszary poprodukcyjne zlokalizowane w strefie śródmiejskiej, które są w sposób chaotyczny zagospodarowywane różnymi podmiotami gospodarczymi (drobna wytwórczość, hurtownie, handel),
- występowanie szeregu skażonych ekologicznie terenów i związane z tym koszty rekultywacji,
- uciążliwa dostępność komunikacyjna.

▪ **Środowisko** – identyfikacja problemów

Do najważniejszych problemów i uwarunkowań dot. tej sfery należy zaliczyć:

- niską jakość wód Kanału Bydgoskiego odpowiadającą V klasie jakości wód,
- niezadowalający stan sanitarny wód Brdy poniżej śluzy miejskiej (zanieczyszczenie wód Brdy bakteriami coli na poziomie IV i V klasy na odcinku od śluzy miejskiej do ujścia do Wisły),
- ponadnormatywny hałas w rejonie głównych tras komunikacyjnych,
- rozdrobnienie i brak ciągłości terenów zieleni w mieście,
- brak urządzonych terenów rekreacji i wypoczynku w części śródmiejskiej oraz w większości obszarów zabudowy mieszkaniowej.

▪ **Infrastruktura techniczna** – identyfikacja problemów

Do najważniejszych problemów i uwarunkowań dot. tej sfery należy zaliczyć:

- zły stan techniczny istniejącej sieci wodno – kanalizacyjnej:
 - sieć wodociągowa wykonana z rur azbestowo – cementowych oraz stare przewody wodociągowe wykonane z rur stalowych.
Są to tereny starej zabudowy mieszkaniowej, głównie Czyżkówko, Miedzyń, Jary, Szwederowo, Górzyskovo, Śródmieście, Zimne Wody. Problem ten również pojawia się w zabudowie z lat 1960 - 1970 tych - Bartodzieje, Kapuściska, Wzgórze Wolności, Wyżyny, Fordon,
 - kanalizacja sanitarna wykonana w układzie piętrowym oraz odcinki starych kanałów wymagające renowacji i czyszczenia.
Do tej grupy zaliczają się obszary gdzie kanalizacja została wykonana w początkach XX wieku oraz tereny z kanalizacją wykonaną w latach 1960 – 1970. Obszary objęte renowacją: Bocianowo, Śródmieście, Osiedle Leśne, Bielawy, Skrzetusko, Bartodzieje, Bydgoszcz Wschód, Błonie, Szwederowo, Wzgórze Wolności, Wyżyny, Kapuściska, Fordon.
- obszary pozbawione pełnego uzbrojenia wodno – kanalizacyjnego:
 - w zakresie sieci wodociągowej.
Główne obszary - Opławiec, częściowo Smukała, Dolne Piaski, Glinki, Łęgowo, Brdyujście, tereny Zamczyska, a także obszary rozwojowe - Jachcice Poligon, Fordon Górny Taras, Fordon – osiedle Eskulapa.
 - w zakresie kanalizacji sanitarnej - do tej grupy zaliczamy tereny zlokalizowane w strefach ochrony sanitarnej ujęć wody - Opławiec, Smukała, Piaski Dolny Taras, Czyżkówko, Jachcice, tereny Zamczyska, Podkowy.
Pełnego systemu kanalizacji sanitarnej brakuje na terenach zabudowy jednorodzinnej, rozproszonej – Prądy, Miedzyń, Biedaszkowo, Glinki, Zimne Wody, Siemieczek.
Brak kanalizacji sanitarnej występuje na terenach rozwojowych – Jachcice Poligon, Fordon Górny Taras, Fordon – osiedle Eskulapa.
 - w zakresie kanalizacji deszczowej – wymagana jest budowa sieci deszczowej w istniejących i projektowanych ciągach komunikacyjnych. Dużym problemem jest również brak kanalizacji deszczowej na terenach zlokalizowanych w strefach ochrony sanitarnej ujęć wody – Opławiec, Smukała, Czyżkówko, Piaski, Jachcice, Zamczysko.

- potrzebę remontów przestarzałej infrastruktury energetycznej, ciepłowniczej, gazowniczej. Do najbardziej zaniedbanych obszarów miasta należą: Śródmieście, Bocianowo, Bielawy, Skrzetusko, Wilczak, Babia Wieś.
- potrzebę likwidacji przestarzałych kotłowni lokalnych jak i indywidualnego ogrzewania piecami węglowymi. Dotyczy to głównie dzielnic śródmiejskich: Bocianowo, Śródmieście, Okole, Wilczak, Babia Wieś, Skrzetusko.

▪ **Infrastruktura transportowa** – identyfikacja problemów

Do najważniejszych problemów i uwarunkowań dot. tej sfery należy zaliczyć:

- odcinki dróg krajowych przebiegających przez miasto nie spełniające właściwych dla tej rangi dróg parametrów technicznych,
- złe nawierzchnie drogowe w zbiegu z dużym natężeniem ruchu oraz gęstością skrzyżowań powodujących częste zatrzymania i ruszania wpływają na degradację stanu środowiska, tj. podwyższony poziom hałasu, zanieczyszczenie atmosfery i wód gruntowych oraz drgania,
- mała ilość dróg rowerowych, brak spójności układu dróg rowerowych miasta,
- konieczność utwardzenia dróg osiedlowych szczególnie w obszarach Miedzyń, Czyżkówko, Flisy, Opławiec, Smukała, Piaski, Stary Fordon, Fordon - Wyzwolenie, Fordon - Pałcz, Fordon - Łoskoń, Zimne Wody, Czersko Polskie, Brdujście, Siernieczek, Glinki, Zamczysko.
- zły stan techniczny dróg, obciążenie znacznym ruchem samochodowym oraz obiekty inżynierskie wymagające pilnego remontu w obszarze Starego Miasta oraz w całej strefie centralnej,
- niezadowolający system transportu publicznego w zakresie wypełniania zadań przewozowych (sieć tramwajowa). System tramwajowy, z przestarzałą infrastrukturą techniczną, zapleczem technicznym, taborem wymaga pilnych działań inwestycyjnych.
- zły stan dróg wodnych Kanału Bydgoskiego, Brdy i Wisły.

▪ **Zagospodarowanie przestrzenne** – identyfikacja problemów

Do najważniejszych problemów i uwarunkowań dot. tej sfery należy zaliczyć:

- brak planów zagospodarowania przestrzennego na części terenów śródmiejskich,
- rozdrobnienie własności skutkujące trudnościami w pertraktacjach przy ew. zmianach i przekształceniach w zagospodarowaniu terenów,
- brak banku gruntów zamiennych lub stosownych funduszy na wykupy gruntów, w celu prowadzenia polityki gruntami,
- zły stan techniczny substancji zabytkowej,
- brak świadectw charakterystyki energetycznej budynków,
- niski stopień termoizolacji budynków, w tym na obszarach wsparcia dla mieszkalnictwa,
- niedobór oraz niska jakość przestrzeni publicznych zwłaszcza o funkcjach integracji społecznej,
- brak silnie wykształconego centrum.

Podstawowe, zidentyfikowane problemy poszczególnych sfer życia i funkcjonowania miasta przedstawiają ich najważniejsze niedomagania, problemy, zaniedbania będące skutkiem prowadzenia niezrównoważonego rozwoju miasta w drugiej połowie XX w.

Dzisiaj Bydgoszcz szczegółowo rozpoznała te zjawiska i w sposób konsekwentny i metodyczny je rozwiązuje.

Działania rewitalizacyjne są częścią tych działań.

2.2. Analiza SWOT programu rewitalizacji

ANALIZA STRATEGICZNA - SWOT

Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
Społeczeństwo			
<ul style="list-style-type: none"> - wysoka przedsiębiorczość i gospodarność bydgoszczan - wysoki poziom bezpieczeństwa - kompletność instytucji kulturalnych - różnorodność szkół wyższych - wysoki poziom i duże zróżnicowanie szkolnictwa średniego - sprzyjające warunki dla rozwoju wypoczynku i rekreacji - specjalistyczne leczenie szpitalne 	<ul style="list-style-type: none"> - stagnacja w budownictwie mieszkaniowym i dekapitalizacja dużej części zasobów mieszkaniowych - słaba identyfikacja bydgoszczan z miastem - niewystarczająca przepustowość ulic, niekorzystnie wpływająca na dojazdy do i z pracy mieszkańców - proces ubożenia części mieszkańców i jednoczesne rozwarstwienie ekonomiczne lokalnej społeczności 	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskania środków na realizację zadań społecznych ze źródeł unijnych - rozwój współpracy międzynarodowej - pozytywny wpływ kształtującego się bydgosko-toruńskiego obszaru metropolitalnego na wzrost integracji lokalnej społeczności 	<ul style="list-style-type: none"> - negatywne oddziaływanie kryzysu ekonomicznego na rozwój społeczny i wzrost bezrobocia - utrzymujące się niekorzystne zmiany demograficzne - negatywny wpływ laicyzacji na życie społeczne
Gospodarka			
<ul style="list-style-type: none"> - międzynarodowy regionalny port lotniczy - posiadane tereny pod inwestycje - istnienie 283 ha Bydgoskiego Parku Przemysłowego - funkcjonowanie Regionalnego Centrum Innowacyjności - łatwy dostęp do pracowników o różnorodnych kwalifikacjach i poziomie wykształcenia - silna pozycja firm branży chemicznej - potencjał rozwojowy w dziedzinie kultury, sportu, turystyki i usług - potencjał rozwojowy dla nauki i szkolnictwa wyższego 	<ul style="list-style-type: none"> - niski poziom innowacyjności lokalnej gospodarki - mała liczba dużych zakładów przemysłowych oraz zagrożenie utratą już istniejących - nieefektywne wykorzystanie posiadanych terenów inwestycyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskiwania środków unijnych dla wsparcia MSP - rozwój infrastruktury transportowej - możliwość realizacji przedsięwzięć przez większych inwestorów zewnętrznych - poprawa kondycji części podmiotów gospodarczych - rosnący eksport towarów i usług na rynki wschodnie 	<ul style="list-style-type: none"> - nadmierne obciążenie fiskalne podmiotów gospodarczych - utrudnienia w realizacji dużych inwestycji infrastrukturalnych - niedostateczne wykorzystanie środków unijnych wspierających lokalną gospodarkę
Środowisko			
<ul style="list-style-type: none"> - znaczący udział obszarów zieleni w powierzchni miasta - Bydgoski Węzeł Wodny i proces przywracania miastu rzeki Brdy - dobrze funkcjonujący system wodociągowo- 	<ul style="list-style-type: none"> - ukształtowanie terenu miasta niekorzystnie wpływające na stan zanieczyszczenia powietrza - wysoki poziom hałasu komunikacyjnego - niedostatecznie sprawny 	<ul style="list-style-type: none"> - proces przenoszenia uciążliwych dla środowiska zakładów przemysłowych na obrzeża miasta - możliwość pozyskania środków unijnych na przedsięwzięcia pro- 	<ul style="list-style-type: none"> - rosnąca liczba samochodów - opóźnienia w realizacji inwestycji proekologicznych

Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> kanalizacyjny wraz oczyszczalniami ścieków - kompleks utylizacji odpadów Żółwin-Wypaleniska - wdrażanie programów ograniczania niskiej emisji i usuwania azbestu 	<ul style="list-style-type: none"> proces wymiany przestarzałych źródeł ogrzewania na pro-ekologiczne - tranzytowy ruch samochodowy przez śródmiejskie dzielnice miasta 	<ul style="list-style-type: none"> ekologiczne - wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców 	
Infrastruktura (techniczna i transportowa)			
<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonujący w Bydgoszczy międzynarodowy regionalny port lotniczy - przystąpienie do realizacji projektów rozwoju komunikacji publicznej (BiT City, tramwaje, rozwój lotniska) - realizacja programów „Bydgoski System Wodny i Kanalizacyjny I i II” - rezerwy wydajności źródeł i urządzeń do produkcji wody - rezerwy wydajności oczyszczalni ścieków - zabezpieczenie potrzeb energetycznych miasta - rozwój sieci teleinformatycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - zbyt wolno rozwijająca się infrastruktura komunikacji zbiorowej - brak węzłów przesiadkowych pomiędzy różnymi środkami transportu - zły stan techniczny ulic i niedostatecznie rozwinięty układ drogowy - brak miejsc postojowych - niedostateczne środki na realizację zadań infrastrukturalnych - brak systemu dróg rowerowych 	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskania środków unijnych na realizację zadań infrastrukturalnych - preferowanie w Unii Europejskiej transportu zbiorowego, szczególnie szynowego 	<ul style="list-style-type: none"> - opóźnienia w realizacji inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu krajowym i regionalnym - brak odpowiedniej polityki regionalnej i metropolitalnej - opóźnienia w realizacji działań wskutek nierozwiązanych problemów terenowo-prawnych
Zagospodarowanie przestrzenne			
<ul style="list-style-type: none"> - unikalny w skali europejskiej Bydgoski Węzeł Wodny - wysoki udział w obszarze miasta terenów zielonych, w tym obszarów chronionego krajobrazu - zasoby terenów pod inwestycje produkcyjne, usługowe i mieszkaniowe - dobrze zachowana struktura funkcjonalno-przestrzenna 	<ul style="list-style-type: none"> - brak planów zagospodarowania przestrzennego dla części obszarów miasta - zły stan techniczny substancji zabytkowej - zły stan techniczny dużej części substancji mieszkaniowej - niedostateczna jakość przestrzeni publicznej - brak silnie wykształconego centrum - obszary zdegradowane wymagające przekształceń, rehabilitacji i działań naprawczych 	<ul style="list-style-type: none"> - programy rewitalizacyjne, w tym współfinansowane ze środków unijnych - zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego, wzbogacenie walorów architektoniczno-urbanistycznych - ochrona i odnawianie walorów przyrodniczych 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczające środki finansowe na realizację zadań rewitalizacyjnych - ryzyko utraty wartościowej zabudowy wskutek postępującej degradacji - postępująca niewydolność systemu komunikacji i transportu - opóźnienia w realizacji działań wskutek nierozwiązanych problemów terenowo-prawnych - wandalizm

2.3. Misja i cele programu rewitalizacji

Misja:

Bydgoszcz – miastem wykorzystującym walory rzeki Brdy, dążącym do ciągłej poprawy życia mieszkańców.

Cele strategiczne:

- *zrównoważony rozwój społeczny* - zapobieganie niekorzystnym zjawiskom takim jak niski poziom edukacji, wysoki poziom przestępczości naruszeń prawa, wykluczenie społeczne,
- *rozwój infrastrukturalno-przestrzenny* – uporządkowanie przestrzeni publicznej oraz poprawa jakości infrastruktury publicznej i mieszkaniowej, a także stanu środowiska naturalnego.
- *rozwój gospodarczy* – tworzenie warunków do rozwoju nowych miejsc pracy, aktywizacja gospodarcza,

Cele szczegółowe:

- poprawa poziomu bezpieczeństwa,
- poprawa ładu przestrzennego i estetyki miasta,
- zwiększenie aktywności społeczno-gospodarczej,
- poprawa jakości życia mieszkańców.

Wskaźniki:

- spadek liczby przestępstw i wykroczeń stwierdzonych, poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi o 3%,
- obszar poddany rewitalizacji: 28,80 ha,
- ilość nowych punktów usługowych: 10,
- spadek liczby osób korzystających z pomocy MOPS o 2%,
- liczba beneficjentów bezpośrednich projektów z obszarów mieszkalnictwa: 13 tys. osób.

3. Metodologia sporządzania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Bydgoszczy

LPR-B sporządzony został przez służby podległe Prezydentowi Bydgoszczy (t.j. Miejską Pracownię Urbanistyczną i Wydział Rozwoju i Strategii Miasta), według własnej metodologii zgodnej z wytycznymi Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego dotyczącymi przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz własnymi doświadczeniami. Zespół współpracował, zwłaszcza w części dot. zbierania danych z licznymi instytucjami takimi jak:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Komenda Miejska Policji,
- Komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej,
- Pomorska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.,
- Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.,
- Enea operator Sp. z o.o.,
- Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej,
- Straż Miejska,
- Miejski Konserwator Zabytków,
- Wydział Edukacji,
- Wydział Zarządzania Kryzysowego,
- Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska,
- Zespół Obsługi Inwestora.

Nadzór nad sporządzeniem LPR-B, sprawował „Zespół Zadaniowy d.s. Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta Bydgoszczy”, składający się z 29 osób, przedstawicieli instytucji, których działanie dotyczy lub ma związek z problematyką rewitalizacji.

Przy sporządzeniu LPR-B uwzględniono (po aktualizacji danych) materiały z poprzedniego, z 2005 r., LPR-B, które w większości zostały zawarte w Diagnostyce stanu wyjściowego „Raportie o sytuacji społeczno-gospodarczej Bydgoszczy” zawartym w zał nr 1 do LPR-B.

Szczególnym wyróżnikiem przyjętej metodologii jest opracowanie bardzo wnikliwego raportu o sytuacji społeczno – gospodarczej Bydgoszczy oraz analiza zjawisk kryzysowych. Zastosowano wiele własnych, nowatorskich wskaźników umożliwiających delimitację obszarów kryzysowych takich jak: zbiorcza ocena w zakresie wskazań techniczno – funkcjonalnych, obszary zdegradowanej struktury miejskiej. Ponadto, szczególną uwagę należy zwrócić na przeprowadzoną procedurę naboru, oceny i typowania projektów beneficjentów zewnętrznych. Dlatego też, można powiedzieć że LPR-B został sporządzony w 2 etapach:

Etap I procesu, w ramach którego sporządzone zostały następujące badania i ustalenia:

- 1) raport o sytuacji społeczno-gospodarczej Bydgoszczy;
- 2) analiza zjawisk kryzysowych;
- 3) delimitacja obszaru objętego LPR-B (wyznaczenie obszaru wsparcia dla zadań użyteczności publicznej);
- 4) delimitacja obszaru wsparcia dla mieszkalnictwa;
- 5) analiza strategiczna- SWOT;
- 6) przyjęcie uchwałą nr XXXVIII/550/08 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 26 listopada 2008 r granic w/w obszarów .

Działania te, w postaci uchwalenia granic obszaru objętego LPR-B oraz obszarów wsparcia dla mieszkalnictwa, umożliwiły rozpisanie konkursu projektów zewnętrznych tylko dla tych obszarów.

Etap II programu, w ramach którego sporządzone zostały kolejne opracowania i wykonane działania

c.d.

- 7) przyjęcie Regulaminu naboru projektów i ich oceny oraz ogłoszenie o naborze projektów;
- 8) nabór projektów i ich ocena formalna i merytoryczna przez Komisję Oceny Projektów
- 9) utworzenie listy podstawowej i rezerwowej projektów miejskich jak i beneficjentów zewnętrznych dla obszaru objętego LPR oraz listy podstawowej i rezerwowej dla beneficjentów z obszarów wsparcia dla mieszkalnictwa;
- 10) wystąpienie do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z zapytaniem o konieczność sporządzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko;
- 11) zakończenie sporządzania pełnego dokumentu LPR-B;
- 12) konsultacje społeczne;
- 13) uchwalenie LPR-B.

Tak przyjęta problematyka i zastosowana metodologia umożliwiła:

- rozpoznanie w maksymalnym stopniu skali zjawisk i obszarów, na których występują zjawiska kryzysowe,
- właściwe określenie obszarów wsparcia,
- wyznaczenie projektów własnych,
- ograniczenie naboru projektów zewnętrznych tylko i wyłącznie z wcześniej uchwalonych obszarów wsparcia,
- uzupełnienie (bez zmiany LPR-B), projektów na liście podstawowej z listy rezerwowej w sytuacji gdy zakwalifikowany beneficjent zrezygnuje lub wystąpią oszczędności w wyniku kosztów niższych od planowanych,

4. Obszary objęte programem rewitalizacji

4.1. Analiza zjawisk kryzysowych

(streszczenie, wnioski -pełen tekst analizy w załączniku nr 1)

Analizie poddano 42 obszary tzw. jednostki urbanistyczne. Są to uwarunkowane historycznie części miasta wyznaczone dla celów programowych i przestrzennych, mające określony charakter z dominującą funkcją.

Dla każdej jednostki określono wskaźniki zgodnie z wytycznymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego dotyczącymi przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz wskaźniki dodatkowe, wspomagające w następujących problematykach:

poziom ubóstwa, poziom bezrobocia trwałego, niestabilne trendy demograficzne, niski poziom edukacji, wysoki poziom przestępczości i naruszeń prawa oraz szczególnie zniszczone otoczenie.

Wskaźniki właściwe dla danej problematyki sklasyfikowano w 5 stopniach i przypisano im odpowiednie wartości od 0 do 4.

- 0 – oznacza występowanie danego zjawiska w stopniu zerowym lub minimalnym nie istotnym w skali miasta,
- 1 – oznacza występowanie danego zjawiska w stopniu średnim – przeciętnym dla miasta,
- 2 – oznacza występowanie danego zjawiska w stopniu wysokim,
- 3 – oznacza występowanie danego zjawiska w stopniu bardzo wysokim,
- 4 – oznacza występowanie danego zjawiska w stopniu najwyższym.

Takie wartościowanie pozwala na wyselekcjonowanie obszarów koncentracji zjawisk negatywnych, predestynujących dany teren do rewitalizacji.

Otrzymane dla każdej jednostki wskaźniki umieszczono w problemowej tabeli zbiorczej.

Suma wartości różnicuje obszary poddane analizie pod względem zasadności podjęcia działań rewitalizacyjnych, od obszarów z bezwzględnym wskazaniem do rewitalizacji (obszary z największą ilością punktów), poprzez obszary wymagające działań selektywnych do obszarów nie wymagających działań. Wyodrębniono 5 grup:

- 0 – oznacza obszary nie wymagające rewitalizacji o minimalnym lub zerowym natężeniu analizowanych zjawisk,
- 1 – oznacza obszary nie wymagające rewitalizacji o przeciętnym natężeniu analizowanych zjawisk,
- 2 – obszary rewitalizacji selektywnej nakierowanej na określoną problematykę,
- 3 – obszary rewitalizacji niezbędnej,
- 4 – obszary rewitalizacji priorytetowej.

Analiza została sporządzona na podstawie 17 obligatoryjnych (wynikających z wytycznych) i własnych, pomocniczych wskaźników zgrupowanych w 7 kryteriach. Syntetyczny opis poszczególnych wskaźników wraz z wyszczególnieniem jednostek urbanistycznych, w których natężenie poszczególnych zjawisk występuje w najwyższym stopniu przedstawia poniższa tabela

4.1.1. Kryteria, wskaźniki i ocena zbiorcza

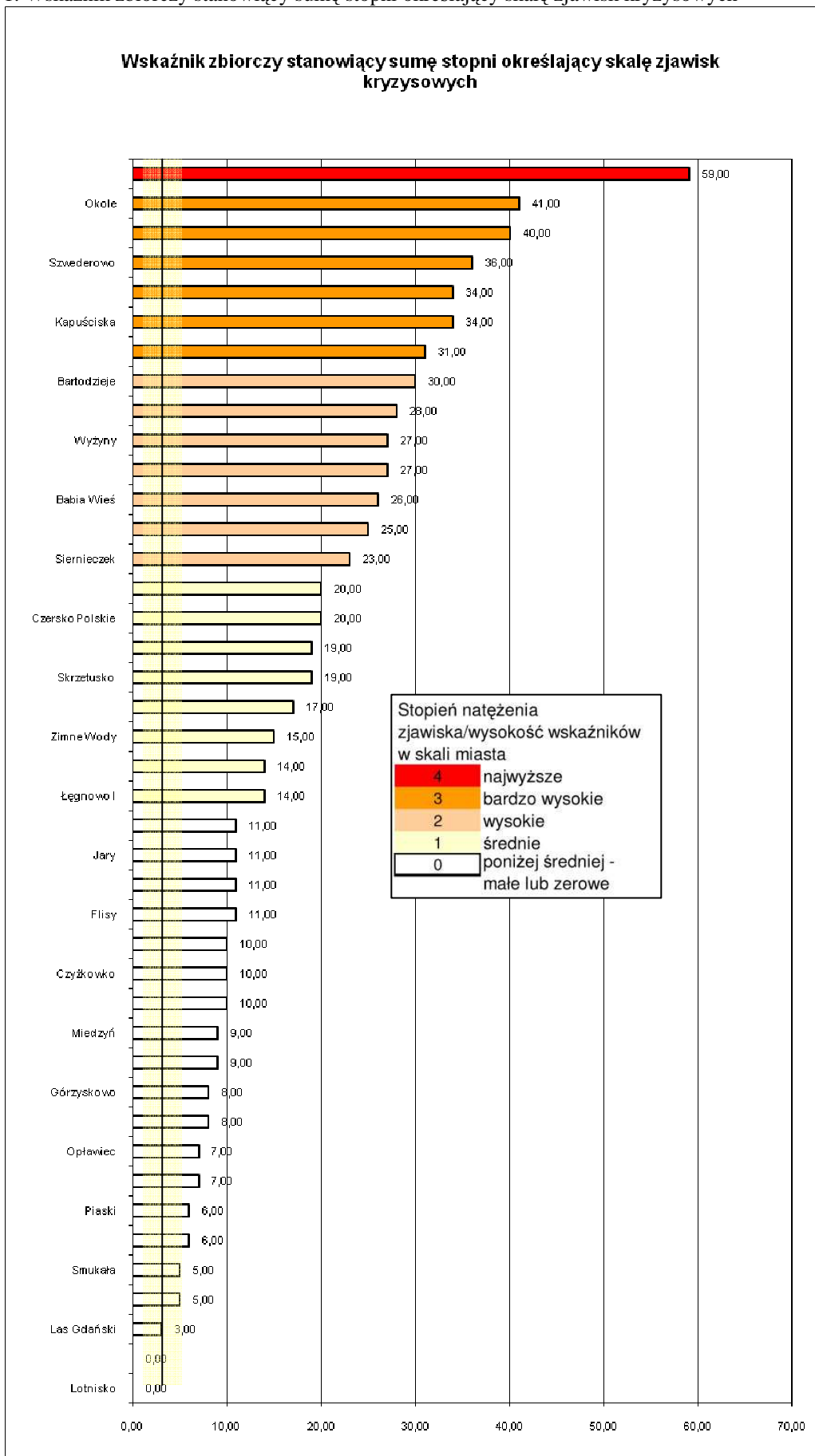
Tabela 1. Kryteria i wskaźniki ocena zbiorcza

KRYTERIA	WSKAŹNIKI	JEDNOSTKI URBANISTYCZNE, W KTÓRYCH NATĘŻENIE ZJAWISK WYSTĘPUJE W NAJWYŻSZYM STOPNIU
Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia	Ilość osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej	Fordon i Śródmieście
	Świadczenia Pomocy społ. na 1000 mk jednostki	Czersko Polskie i Siernieczek
	Świadczenia MOPS/1km ²	Bocianowo, Śródmieście i Wilczak
	Postępowania eksmisyjne i eksmisja z lokali mieszkalnych – Ilość wyroków eksmisyjnych	Śródmieście, Fordon i Bocianowo
	Wyroki eksmisyjne /1000 mk jednostki	Łęgowo I i Babia Wieś
Wysoki poziom długotrwałego bezrobocia	Poziom bezrobocia	Fordon
	Poziom bezrobocia długotrwałego	Siernieczek, Czersko Polskie i Wilczak
Niekorzystne trendy demograficzne	Spadek / wzrost liczby mieszkańców	Śródmieście
	Dynamika spadku ludności	Rynkowo i Czersko Polskie
	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	Błonie i Os. Leśne
Niski poziom edukacji, znaczące braki w umiejętnościach i wysoki odsetek osób porzucających szkołę	Udział osób nie wypełniających obowiązku szkolnego w grupie 7-18 wsk/1000 mk miasta	Śródmieście
	Struktura wykształcenia osób bezrobotnych – udział osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w grupie bezrobotnych wsk/1000 mk	Czersko Polskie i Siernieczek
	Zbiorcza ocena problemów edukacyjnych	Bocianowo
Wysoki poziom przestępczości i naruszeń prawa	Przestępstwa i wykroczenia stwierdzone, poza zdarzeniami drogowymi, przestępstwami gospodarczymi dane za 2006	Śródmieście
	Przestępstwa i wykroczenia stwierdzone, poza zdarzeniami drogowymi, przestępstwami gospodarczymi wsk/1000 mk jednostki dane z rejestrów przestępstw	Rynkowo*
	Liczba przestępstw na km ² jednostki	Śródmieście
Szczególnie zniszczone otoczenie	Obszary zdegradowanej struktury miejskiej	Śródmieście, Fordon i Babia Wieś
Porównywalnie niższy poziom wartości zasobu mieszkaniowego	Zbiorcza ocena w zakresie wskaźników techniczno-funkcyjnych	Śródmieście, Bocianowo i Fordon
Ocena zbiorcza	Wskaźnik zbiorczy stanowiący sumę stopni	Śródmieście
	Wskaźnik zbiorczy stanowiący sumę stopni tylko wsk. z wytycznych	Śródmieście

* wskaźnik niereprezentatywny z uwagi na małą liczbę mieszkańców

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, Komenda Miejska Policji, Komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej, Pomorska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o., Enea operator Sp. z o.o., Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej, Straż Miejska, Miejski Konserwator Zabytków, Wydział Edukacji, Wydział Zarządzania Kryzysowego, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska, Zespół Obsługi Inwestora,

Wykres 1. Wskaźnik zbiorczy stanowiący sumę stopni określający skalę zjawisk kryzysowych

4.1.2. Obszar kryzysowy

Zamieszczona powyżej tabela zbiorcza zawiera wartości posortowane wg wartości wskaźników, gdzie tereny o najwyższych wartościach znajdują się na dole tabeli.

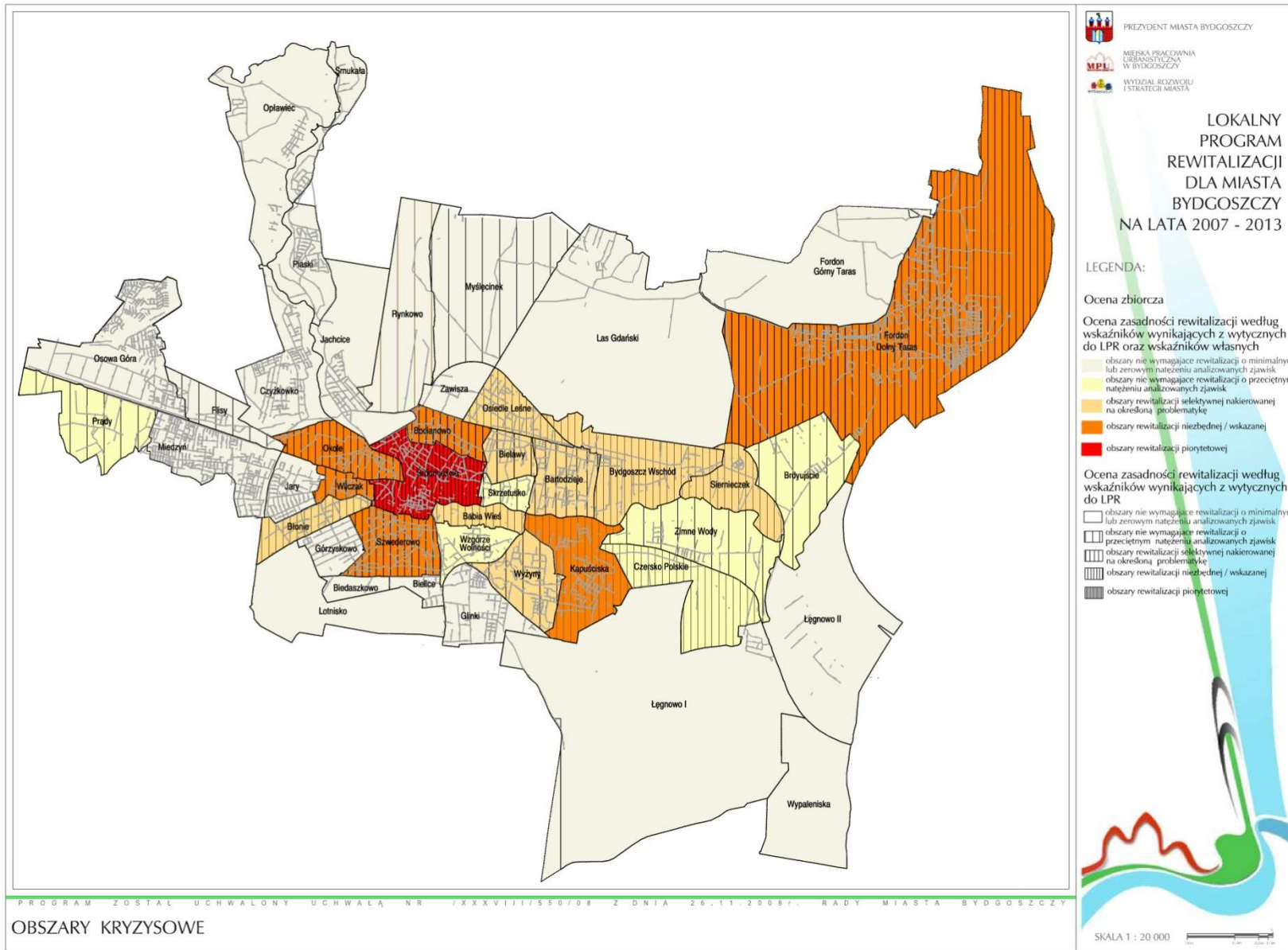
Takie ustawienie pozwala zauważyć koncentrację zjawisk negatywnych na danym obszarze i określić ich skalę. Dostyc łatwo jest też wyodrębnić nasilenie problemów w poszczególnych jednostkach oraz zdiagnozować kierunki niezbędnych działań.

W części wynikowej zestawiono wyniki liczone dwojako.

Kolumny 37 i 38 z Tab. 2 są sumą wszystkich wskaźników użytych do analizy – analiza poszerzona.

Kolumny 39 i 40 z Tab. 2 sumują tylko wskaźniki wyodrębnione w wytycznych do przygotowania LPR. Poszerzenie analizy o dodatkowe wskaźniki pozwalają na głębszą i bardziej wszechstronną diagnozę.

Efekt końcowy obu analiz jest podobny. W obu przypadkach obszarem, na którym **zjawiska kryzysowe** występują w maksymalnym stopniu, wyróżniającym się w skali miasta **jest obszar Śródmieścia**.

5. Delimitacja obszaru objętego Lokalnym Programem Rewitalizacji dla miasta Bydgoszczy

(pełen tekst analizy znajduje się w załączniku nr 1)

Delimitacji obszaru objętego Programem Rewitalizacji (zadań w sferze użyteczności publicznej), w celu wyeliminowania ewentualnych błędów statystycznych wynikających z niereprezentatywności małych zbiorowości, analizie poddano 21 obszarów tzw. jednostek urbanistycznych, które zamieszkuje więcej niż 1% mieszkańców zameldowanych na stałe (to jest powyżej 3510 mieszkańców). Jednostki urbanistyczne to uwarunkowane historycznie części miasta wyznaczone dla celów programowych i przestrzennych, mające określony charakter z dominującą funkcją.

Dla każdej jednostki określono wskaźniki zgodnie z wytycznymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego dotyczącymi przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji, które obrazuje poniższa tabela.

KRYTERIA	WSKAŹNIKI
Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia	Ilość osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej
	Postępowania eksmisyjne i eksmisja z lokali mieszkalnych ilość wyroków eksmisyjnych
Wysoki poziom długotrwałego bezrobocia	Poziom bezrobocia długotrwałego
Niestabilne (niekorzystne) trendy demograficzne	Dynamika spadku ludności
	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym
Niski poziom edukacji, znaczące braki w umiejętnościach i wysoki odsetek osób porzucających szkołę	Udział osób nie wypełniających obowiązku szkolnego w grupie 7-18 /1000 mieszkańców miasta
	Struktura wykształcenia osób bezrobotnych – udział osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w grupie bezrobotnych /1000 mieszkańców
Wysoki poziom przestępczości i naruszeń prawa	Przestępstwa i wykroczenia stwierdzone, poza zdarzeniami drogowymi, przestępstwami gospodarczymi /1000 mieszkańców
Szczególnie zniszczone otoczenie	Obszary zdegradowanej struktury miejskiej
Niski poziom aktywności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 1000 os.

5.1. Analiza obszaru wsparcia objętego LPR-B

Wskaźniki właściwe dla danej problematyki sklasyfikowano w 5 stopniach i przypisano im odpowiednie wartości od 0 do 4.

- 0 – oznacza występowanie danego zjawiska w stopniu poniżej średniej,
- 1 – oznacza występowanie danego zjawiska o odchyleniu od średniej 0-33%,
- 2 – oznacza występowanie danego zjawiska o odchyleniu od średniej od 34-66%,
- 3 – oznacza występowanie danego zjawiska o odchyleniu od średniej od 67-100%,
- 4 – oznacza występowanie danego zjawiska o odchyleniu od średniej powyżej 100% .

Wartościowanie jw. pozwala na wyselekcjonowanie obszarów koncentracji zjawisk negatywnych, predestynujących dany teren do rewitalizacji.

Otrzymane dla każdej jednostki wskaźniki zbiorcze z Tab. 3 przedstawiono na wykresie nr 2. Zamieszczony poniżej wykres oraz tabela zbiorcza, przedstawiają posortowane wg sumy poszczególnych wskaźników dla każdej badanej jednostki urbanistycznej wartości oraz ustanawiają ich swoisty ranking.

Wykres zbiorczy stanowiący sumę stopni określających sumę występujących zjawisk w 21 jednostkach urbanistycznych poddanych analizie dla wyznaczenia obszaru objętego programem rewitalizacji.

Wykres 2. Suma zjawisk

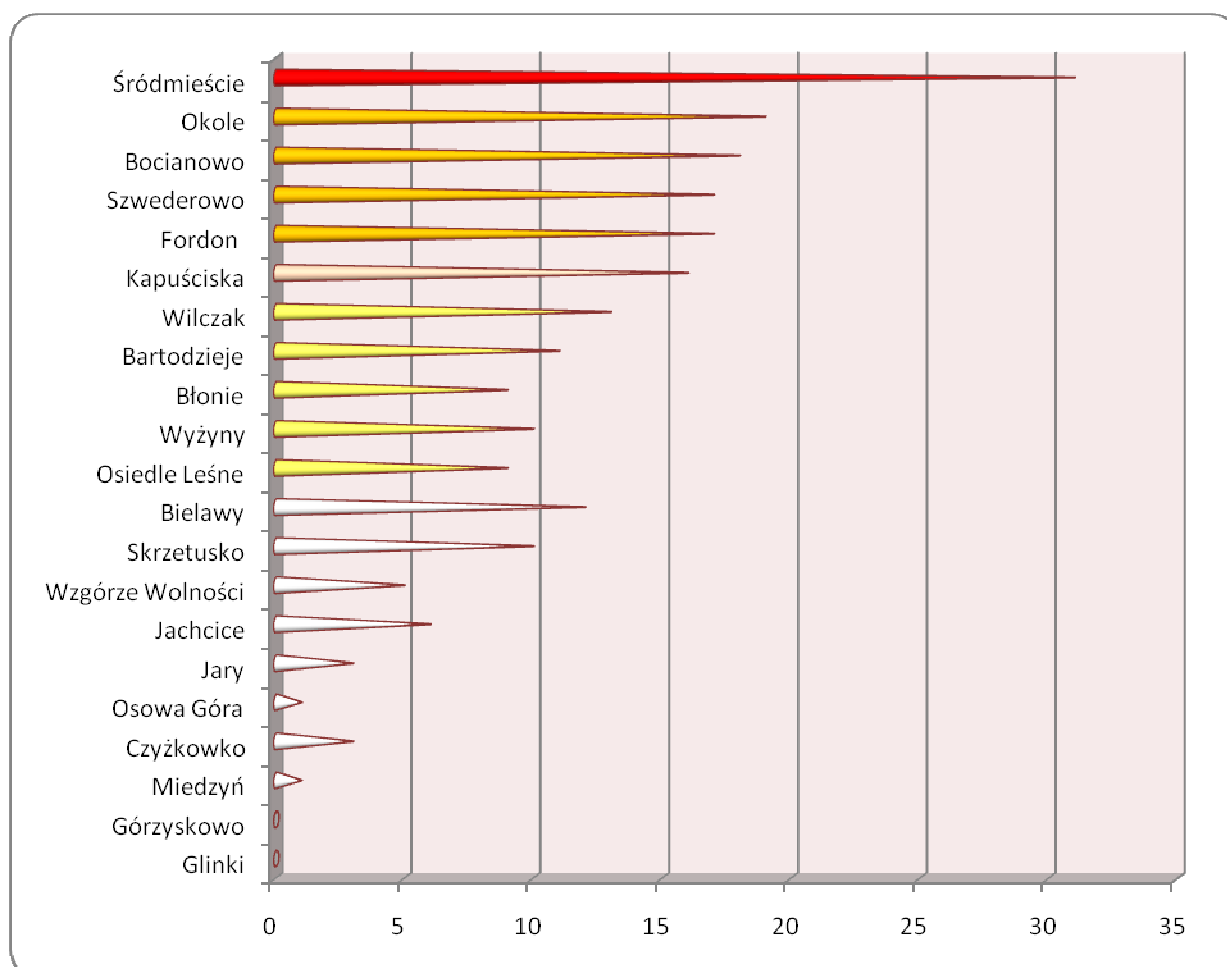

Tabela 3. Kryteria i wskaźniki wyznaczania obszaru objętego LPR-B

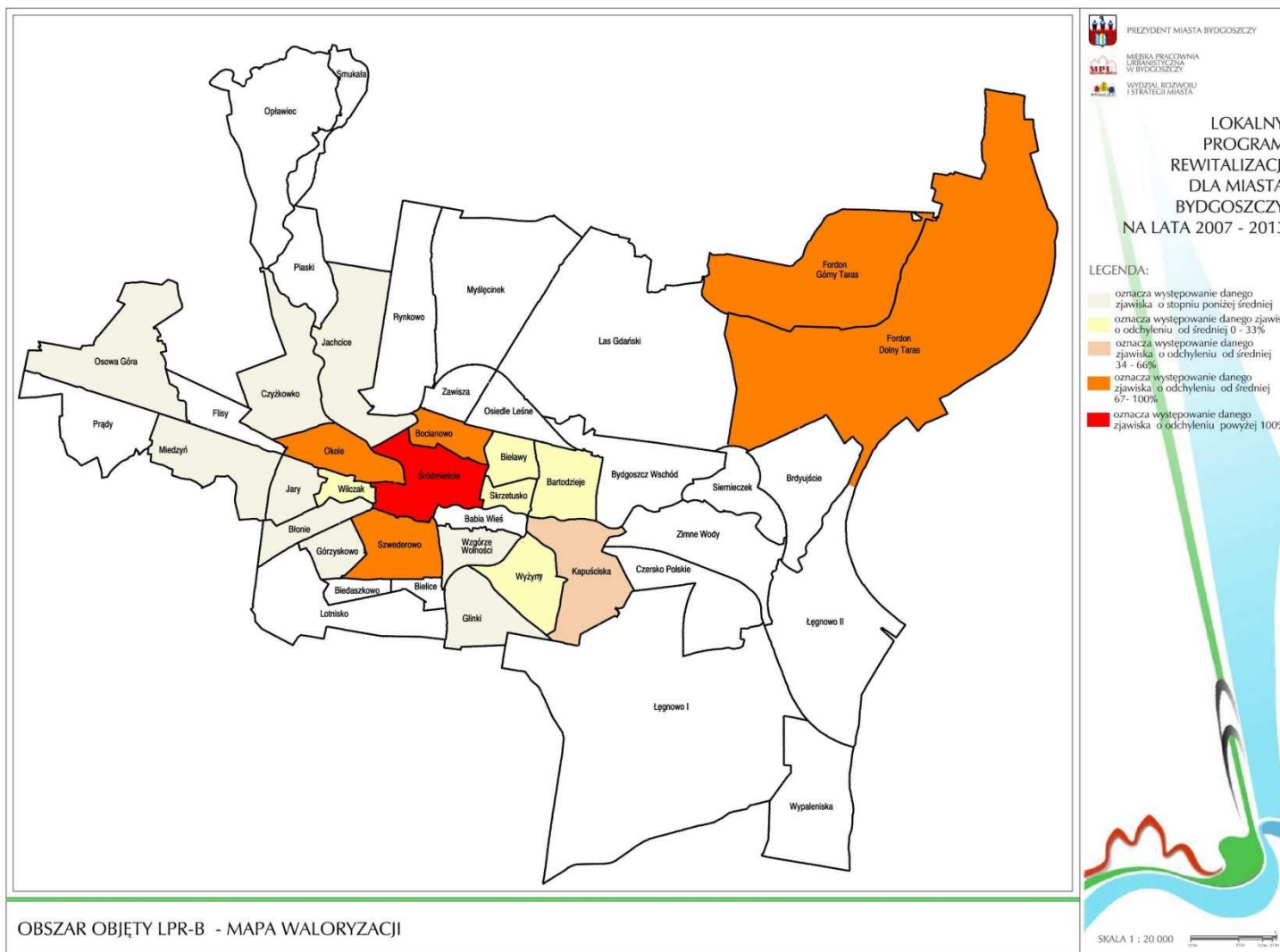
Nazwa jednostki urbanistycznej	pow. w km ²	liczba ludności	3.1. Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia						3.2. Wysoki poziom długotwałego bezrobocia			3.3. Niestabilne (niekorzystne) trendy demograficzne						3.4. Niski poziom edukacji, znaczące braki w umiejętnościach i wysoki odsetek osób porzucających szkołę						3.5. Wysoki poziom przestępczości i naruszeń prawa			3.6. Szczególnie zniszczone otoczenie		3.7. Niski poziom aktywności gospodarczej			SUMA
			Ilość osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej*			Postępowania eksmisyjne i eksmisja z lokali mieszkalnych - ilość wyroków eksmisyjnych*			Poziom bezrobocia długotwałego*			Dynamika spadku ludności*			Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym*			Udział osób nie wypełniających obowiązku szkolnego w grupie 7-18wsk/1000mk miasta*			Struktura wykształcenia osób bezrobotnych - udział osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w grupie bezrobotnych wsk/1000mk*			Liczba przestępstw i wykroczeń stwierdzonych (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) przypadających na 1000 mieszkańców miasta			Obszary zdegradowanej struktury miejskiej*		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 1000 os.			
			Wskaźnik	Odczylenie	Stopień	Wskaźnik	Odczylenie	Stopień	Wskaźnik	Odczylenie	Stopień	Wskaźnik	Odczylenie	Stopień	Wskaźnik	Odczylenie	Stopień	Wskaźnik	Odczylenie	Stopień	Wskaźnik	Odczylenie	Stopień	Wskaźnik	Odczylenie	Stopień	Wskaźnik	Odczylenie	Stopień	Wskaźnik	Odczylenie	
Glinki	2,21	5499	66		0	6		0	13,28		0	2,55		0	16,00		0	0,05		0	4,55		0	19,64		0	0	0	133,3		0	0
Górzyskowo	1,10	7465	89		0	11		0	12,32		0	15,00		0	15,00		0	0,07		0	5,76		0	8,57		0	0	0	119,6		0	0
Miedzyń	3,11	11208	156		0	2		0	1,64		0	5,78		0	16,00		0	0,08		0	0,77		0	10,17		0	1	1	142,6		0	1
Osowa Góra	4,80	13243	147		0	1		0	15,63		0	20,51		0	10,00		0	0,11		0	5,14		0	2,34		0	1	1	130,6		0	1
Czyżkowko	3,63	7353	78		0	6		0	19,31	0,1667	1	8,00		0	15,00		0	0,07		0	11,42	0,3036	1	16,05		0	1	1	122,5		0	3
Jary	1,38	6129	71		0	5		0	15,17		0	0,48		0	21	0,0453	1	0,09		0	7,34		0	11,09		0	1	1	112,1	0,0242	1	3
Wzgórze Wolno	1,18	11370	121		0	10		0	13,90		0	-5,33	0,1104	1	17,00		0	0,07		0	5,45		0	29,9	0,0173	1	2	2	93,1	0,2332	1	5
Jachcice	4,44	3957	73		0	6		0	15,92		0	10,07	0,979%	4	21	0,0453	1	0,04		0	6,57		0	27,29		0	1	1	122,3		0	6
Osiedle Leśne	1,56	11910	194		0	46	0,1052	1	15,03		0	12,09	1,5167%	4	31,00	54,50%	2	0,15		0	5,79		0	35,01	0,1912	1	0	0	89	0,29	1	9
Btonie	1,29	15255	192		0	26		0	15,35		0	9,63	1,3479%	4	34,00	69,24%	3	0,15		0	7,67		0	29,37		0	0	0	71,7	60,12%	2	9
Skrzetusko	0,68	4809	71		0	17		0	13,93		0	14,93	2,1104%	4	30,00	49,33%	2	0,00		0	5,41		0	54,69	86,08%	3	1	1	146,4		0	10
Wyżyny	2,14	29070	271		0	28		0	12,52		0	-9,21	91,87%	3	25	0,2444	1	0,28	75,00%	3	5,30		0	34,09	0,1599	1	1	1	88,9	0,2914	1	10
Bartodziej	2,03	23426	267		0	32		0	9,35		0	13,94	1,9042%	4	28	0,3937	2	0,19	0,1875	1	4,61		0	33,55	0,1415	1	2	2	111,8	0,0269	1	11
Bielawy	1,02	6743	125		0	13		0	17,35	0,0483	1	10,63	1,2146%	4	29,00	44,35%	2	0,07		0	7,66		0	66,14	25	4	0	0	114	0,0071	1	12
Wilczak	0,69	4233	166		0	27		0	36,61	1,3366%	4	-6,22	0,2958	1	14,00		0	0,07		0	36,61	1,3321%	4	16,06		0	3	3	112,4	0,0214	1	13
Kapuściska	3,40	23899	443	53,82%	2	39		0	14,98		0	8,62	0,1124%	4	25	0,2444	1	0,27	68,75%	3	8,87	0,0126	1	33,93	0,1545	1	3	3	86,8	0,3227	1	16
Fordon	30,63	67184	1134	256,55%	4	779	189,52%	4	14,35		0	-2,54		0	10,00		0	0,35	119,75%	4	5,88		0	18,61		0	4	4	93,7	0,2253	1	17
Szwederowo	2,36	31438	567	96,87%	3	79	89,81%	3	17,62	0,0646	1	-7,40	54,17%	2	17,00		0	0,34	113,59%	4	10,34	0,1804	1	22,01		0	2	2	89,5	0,2628	1	17
Bocianowo	1,17	12897	470	63,19%	2	112	189,10%	4	22,56	0,3631	2	-8,80	83,33%	3	16,00		0	0,21	0,3125	1	15,35	75,23%	3	24,11		0	2	2	112,3	0,0223	1	18
Okole	1,91	11860	469	62,85%	2	99	137,87%	4	20,83	0,2586	1	-11,76	145,52%	4	16,00		0	0,2	0,25	1	14,25	0,6267	2	37,02	0,2596	1	3	3	91,5	0,2547	1	19
Śródmieście	2,83	23326	896	145,83%	4	191	358,91%	4	28,04	69,42%	3	20,72	3,9167%	4	16,00		0	0,43	168,75%	4	20,41	1,3299%	4	87,54	187,86%	4	4	4	227,0		0	21
suma/średnia	73,46	332274	6056			874			347,59			-100,82			422,00			3,29			183,95			617,18			32		2411,1			

Obszary do rewitalizacji - ocena zbiorcza

- 0 - oznacza występowanie danego zjawiska o stopniu poniżej średniej
- 1 - oznacza występowanie danego zjawiska o odchyleniu od średniej 0 - 33%
- 2 - oznacza występowanie danego zjawiska o odchyleniu od średniej od 34-66%
- 3 - oznacza występowanie danego zjawiska o odchyleniu od średniej od 67-100%
- 4 - oznacza występowanie danego zjawiska o odchyleniu od średniej powyżej 100%

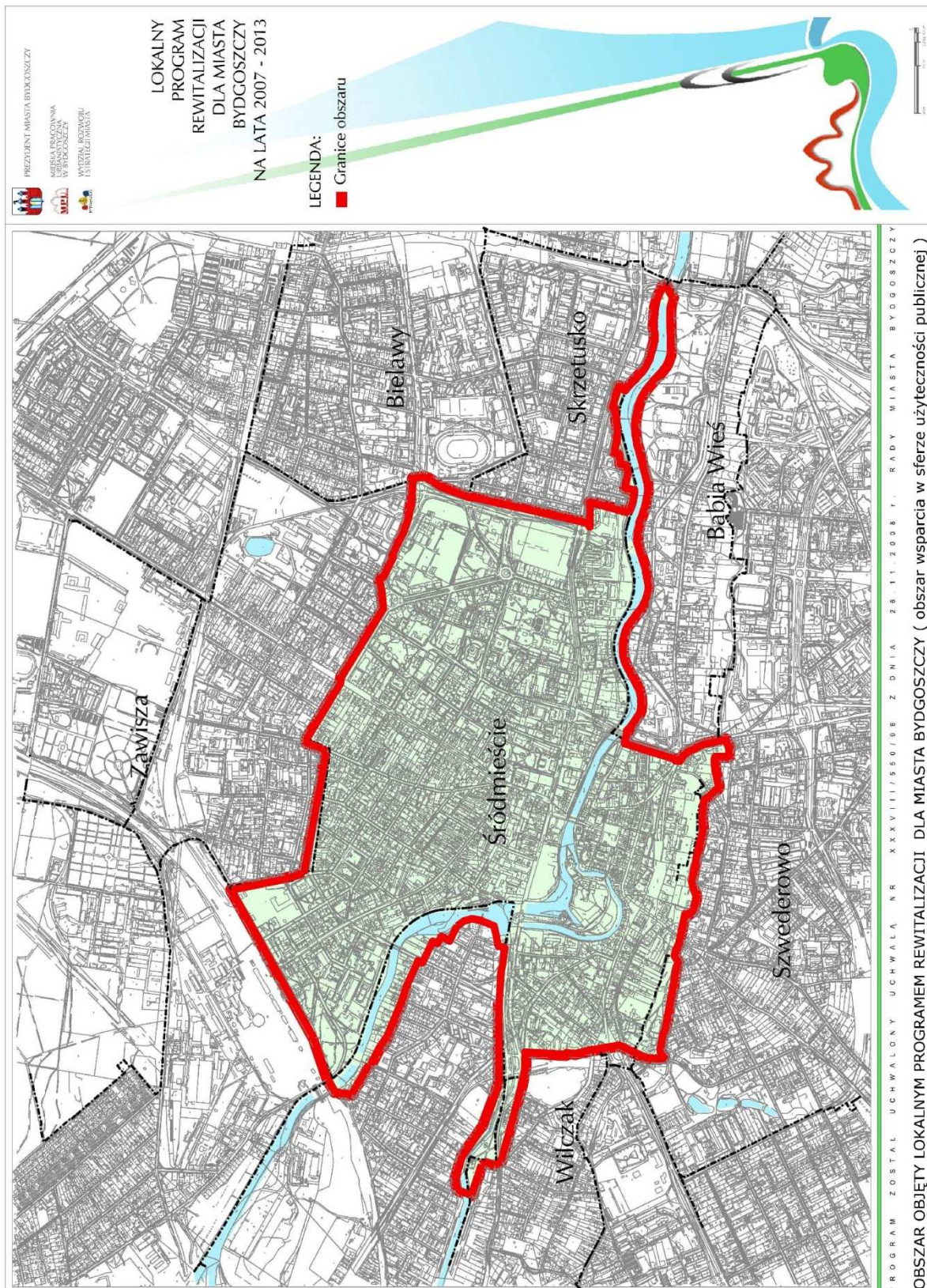

Mapa 2. Obszar objęty LPR-B – Mapa waloryzacji

Wykonane powyższe analizy pozwalają zauważyć koncentrację negatywnych zjawisk w poszczególnych jednostkach urbanistycznych oraz ich wzajemne, obiektywne porównanie. Suma poszczególnych wskaźników, przedstawiona na wykresie nr 2, tabeli nr 3 i mapie nr 2 wskazuje, że bezwzględnym „liderem” jest obszar Śródmieścia

Mapa 3. Obszar objęty LPR-B – Obszar wsparcia w sferze użyteczności publicznej

5.2. Efekty rewitalizacji w Śródmieściu

Śródmieście to centralna dzielnica staromiejska Bydgoszczy. Jest to obszar stosunkowo duży i stanowi w większości pomnik zabudowy z II połowy XIX i początku XX wieku.

W Śródmieściu Bydgoszczy wyróżniają się dwa obszary:

- Stare Miasto jest lokacyjnie rozlokowane wzdłuż Brdy według średniowiecznych planów. Jego położenie powoduje, że wiele zabytkowych i nowoczesnych budynków odbija swoje wizerunki w wodzie. Mimo, że zostało ono w znacznym stopniu przebudowane w XIX i na pocz. XX w., to kryje w sobie również relikty średniowiecznej przeszłości miasta.
- Nowe Miasto, jest zwykle nazywane Śródmieściem. Praktycznie wszystkie budynki na tym obszarze wzniesiono w ciągu 50 lat (1865-1915). Są one odbiciem ówczesnego stylu nawiązującego do klasycyzmu i modernizmu - najczęściej eklektyczne i neobarokowe. Niektóre uliczki zabudowano kamienicami w stylu secesyjnym. Od tego wziął swą nazwę cały ten obszar zwany powszechnie „secesją bydgoską”.

W Śródmieściu wyróżnia się przede wszystkim ul. Gdańska, która jest najbardziej reprezentacyjna. Zachodnia część Śródmieścia - tzw. dzielnica kolejowa - jest zwarta z małym udziałem zieleni. Jej centrum stanowi Plac Piastowski z pięknym, neobarokowym kościołem. Natomiast część wschodnią wzniesiono uwzględniając nowoczesne trendy w architekturze końca XIX w. – koncepcję miast-ogrodów Ebenezera Howarda (1850-1928). We wdrażaniu na ziemiach polskich tej nowej koncepcji Bydgoszcz była pionierem razem z Poznaniem. Konkretnym przełożeniem tej koncepcji była realizacja wschodnich kwartałów Śródmieścia wg projektów Hermanna Josepha Stubben (1845-1936) - wybitnego urbanisty, autora planów zabudowy największych ówczesnych metropolii europejskich. Dzisiaj wschodnie Śródmieście jest miejscem lokalizacji wielu placówek kulturalnych i oświatowych oraz największej miejskiej świątyni w formie panteonu rzymskiego (Bazyliki). Nazywane jest często „dzielnicą muzyczną” lub „dzielnicą willową”. Należy również podkreślić dużą rolę zieleni we wschodniej części Śródmieścia, jak również w rejonie Starego Miasta, gdzie komponuje się z rzeką Brdą. Rozwój parków, skwerów, alei i bulwarów, umiejętnie wkomponowanych w zabudowę spowodował, że w I połowie XX wieku Bydgoszcz uznawano za jedno z najbardziej zielonych miast w Polsce. Wiąże się z tym wykorzystanie walorów naturalnych - nie tylko rzeki, ale również wzgórz. Np od południa Śródmieście ograniczone jest wysokim zboczem pradoliny Brdy-Wisły, wzdłuż którego poprowadzono Aleję Górską umożliwiając obserwację miasta z góry.

Historia

Pierwszym etapem rozwoju starej Bydgoszczy było miasto lokacyjne Kazimierza Wielkiego, wytyczone w 1346 r. Obejmowało ono ok. 300 działek budowlanych i ze wszystkich stron było otoczone ciekami wodnymi (rzeką Brdą oraz fosami). Od strony południowej miasto było otoczone ceglany murem obronnym z 3 bramami i 4 basztami.

Nowy okres rozwoju Śródmieścia przypada na XIX wiek, w którym Bydgoszcz niezwykle dynamicznie się rozwijała. W końcu XIX wieku, gdy modernizacji ulegała większa część Bydgoszczy, tworzący tu architekci i rajcy miejscy postanowili nawiązać do najnowocześniejszych trendów w urbanistyce i zaprojektować wschodnią część Bydgoszczy (dzisiaj wschodnią część Śródmieścia) w duchu miasta-ogrodu. Niewątpliwym, choć odległym, pierwowzorem były rozwiązania z Paryża oraz Anglii. Wybrano wschodni rejon, gdyż tereny na zachód od dworca kolejowego (przedmieścia Okole, Wilczak) zajmowały zakłady przemysłowe. W latach 1895-1914 nastąpiła znaczna intensyfikacja i wymiana zabudowy w Śródmieściu, które nabierało wyglądu wielkomiejskiego. Na początku XX wieku nowe

centrum Bydgoszczy z reprezentacyjnymi budynkami publicznymi przywodziło na myśl europejskie miasta, np. Berlin, do którego Bydgoszcz chętnie porównywano z uwagi na charakter zabudowy, którą tworzyło zresztą wielu berlińskich architektów.

Spora część mieszkańców mogła korzystać z najnowszych technicznych udogodnień, takich jak: bieżąca woda, kanalizacja, energia elektryczna, telefon, tramwaj. Do ich dyspozycji były municypalne placówki oświatowe, mające siedziby w specjalnie na te potrzeby zaprojektowanych nowoczesnych budynkach, miejskie szpitale, miejski teatr i małe teatry prywatne, a także kina.

Sytuacja społeczno-gospodarcza na tle rewitalizacji

Obszar Śródmieścia zamieszkuje 23.326 mieszkańców na powierzchni 283 ha. Na terenie tym od lat obserwować można najszybszy w mieście spadek liczby mieszkańców. Występuje tu również wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia, konsekwencją czego jest najwyższy w mieście poziom postępowań eksmisyjnych i eksmisji z lokali mieszkalnych. Niekorzystną tendencją jest również niski poziom edukacji i wysoki odsetek osób porzucających szkołę. Co piąte przestępstwo lub wykroczenia popełnione jest właśnie na tym terenie. Śródmieście cechuje także wysoki wskaźnik szczególnie zniszczonego otoczenia. Infrastruktura publiczna jest w znacznym stopniu zdegradowana. Dotyczy to również obiektów objętych opieką konserwatorską. Obszar ten, posiadając unikatowe w skali regionu, a nawet kraju rozwiązania krajobrazowo-urbanistyczne (Wyspa Młyńska wraz z Wenecją Bydgoską, Bydgoski Wezeł Wodny lub słynna secesja bydgoska) nie może w pełni wykorzystać swego potencjału turystyczno-gospodarczego, z uwagi na niedostatecznie rozwiniętą sieć infrastruktury publicznej i zły stan znajdujących się tam obiektów. Wszystkie te zjawiska świadczą o tym, iż obszar Śródmieścia jest najbardziej zdegradowanym terenem miasta, który należy poddać rewitalizacji.

Szczegółowe cele rewitalizacji na obszarze Śródmieścia:

- poprawa poziomu edukacji,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego,
- zwiększenie aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców,
- rozszerzenie oferty kulturalnej w szczególności dla mieszkańców śródmieścia,
- zwrócenie się miasta ku rzece,
- przywrócenie nadrzecznej tożsamości mieszkańców śródmieścia,
- Stary Rynek i Wyspa Młyńska wizytówką miasta,
- przywrócenie historycznych elementów małej architektury m.in. Fontanny Potop.

Wskaźniki monitorowania osiągnięcia zamierzonych celów

wskaźnik	rok bazowy 2007	rok docelowy 2015
udział osób nie wypełniających obowiązku szkolnego w grupie 7-18 /1000 mieszkańców	0,43 %	0,35 %
przestępstwa i wykroczenia stwierdzone, poza zdarzeniami drogowymi, przestępstwami gospodarczymi /1000 mieszkańców	87,54	83,00
liczba świadczeniobiorców MOPS	996	950
liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą / 100 osób	22,70	22,90
liczba imprez kulturalnych organizowanych na terenie Śródmieścia w obiektach objętych wsparciem	0	300

Planowane do realizacji przedsięwzięcia zmierzające do osiągnięcia celów to:

- renowacja i modernizacja terenów zielonych,
- zagospodarowanie w infrastrukturę rekreacyjną i sportową terenów położonych wzdłuż Brdy,
- prace konserwatorskie i restauratorskie obiektów wpisanych do rejestru zabytków,
- adaptacja budynków na cele gospodarcze, kulturalne, społeczne i edukacyjne oraz modernizacja i remont obiektów użyteczności publicznej,
- przekształcenia funkcjonalne terenów zdegradowanych,
- remonty kamienic,
- przebudowa modernizacja, restauracja i rozbudowa infrastruktury technicznej i drogowej,
- przywrócenie historycznego zagospodarowania przestrzennego,
- działania zwiększające bezpieczeństwo mieszkańców,
- działania proekologiczne,
- działania zmierzające do redukcji bezrobocia oraz wykluczenia społecznego, a także podniesienia poziomu edukacji.

Efekty rewitalizacji.

Dzięki rewitalizacji i modernizacji przestrzeni publicznej wzrosną jej walory i zwiększy się jej atrakcyjność dla mieszkańców i turystów. Ponadto, poprawie ulegną warunki dla lokalizacji funkcji handlowych, usługowych i kulturalnych, w konsekwencji czego wzmocnieniu ulegnie lokalna gospodarka. Zmiany te w latach 2007-2015 w sposób bezpośredni wpłyną na następujące wskaźniki limitujące wyznaczenie obszaru wsparcia:

- szczególnie zniszczone otoczenie,
- niski poziom edukacji,
- wysoki poziom przestępczości i naruszeń prawa,

w sposób pośredni wpływać będą na:

- niestabilne trendy demograficzne,
- wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia,
- wysoki poziom bezrobocia.

Poprzez działania podejmowane w ramach LPR-B Miasto planuje uzyskać następujące wskaźniki produktu na terenie Śródmieścia:

	rok bazowy 2007	rok docelowy 2015
zrewitalizowane drogi (m ²)	0	31.972
zrewitalizowane place (m ²)	0	4.500
zrewitalizowane nabrzeża (km)	0	5,8
przystanki tramwaju wodnego (szt)	5	6
przebudowane przystanki tramwaju wodnego (szt)	0	3
budynki przebudowane/wyremontowane służące celom gospodarczym, kulturalnym, społecznym i edukacyjnym, wpisane do ewidencji/rejestru zabytków (szt)	63	75
platformy widokowe (szt)	0	4

W rezultacie do roku 2015 poddany rewitalizacji zostanie obszar o powierzchni 6 ha.

Wartością dodaną podejmowanych działań będzie:

- poprawa ładu przestrzennego i estetyki obszaru,
- odwrócenie negatywnego wizerunku zdegradowanych obszarów i stref działalności poprzez ciągłe, planowe i interdyscyplinarne działania z udziałem zainteresowanych instytucji, środowisk lokalnych i mieszkańców;
- wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców, integracja i aktywizacja społeczna,
- pobudzenie aktywności środowisk lokalnych,
- przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia i patologiom społecznym,
- wzrost zainteresowania Śródmieściem jako miejscem zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- wzrost atrakcyjności turystycznej miasta,
- odtworzenie wartości historycznych.

6. Delimitacja obszaru wsparcia dla mieszkalnictwa

Analiza obszarów wsparcia w zakresie mieszkalnictwa również została sporządzona z uwzględnieniem 21 j.u w których zamieszkuje więcej niż 1% ludności zameldowanych na stałe. Obszar ten wyznaczony jest na podstawie wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa. Obligatoryjną zasadą – warunkiem uznania j.u. jako obszar wsparcia w zakresie mieszkalnictwa jest spełnienie co najmniej 3 wskaźników, po jednym z każdego badanego kryterium pod warunkiem, że jego wartość jest niższa (gorsza) od średniego wskaźnika w województwie Kujawsko – Pomorskim.

Tabela obowiązujących kryteriów i wskaźników

KRYTERIA	WSKAŹNIKI
Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców
Wysoka stopa długotrwałego bezrobocia	Udział długotrwanie bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym
Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców
Niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców
Porównywalnie niski poziom zasobu mieszkaniowego.	Liczba budynków wybudowanych przed 1989r. do ogólnej liczby budynków.

6.1. Analiza obszarów wsparcia dla mieszkalnictwa

Analiza obszarów wsparcia dla mieszkalnictwa, wykonana została inną metodą jak dla obszaru objętego LPR-B.

Metoda polegała na analizach kolejnych wskaźników wymaganych Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa - oraz poddawaniu analizie tylko obszarów, na których wystąpiły wskaźniki większe (gorsze) od średniej województwa.

Analizowane wskaźniki:

- **wskaźnik pierwszy** – liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten, wyższy (gorszy) od średniej województwa (107,0) nie wystąpił na żadnej badanej jednostce urbanistycznej.

- **wskaźnik drugi** - udział długotrwanie bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten, wyższy (gorszy) od średniej województwa (5,9) nie wystąpił na żadnej badanej jednostce urbanistycznej.

- **wskaźnik trzeci** – liczba przestępstw na 1000 mieszkańców

Wskaźnik ten został przekroczony, jest gorszy od średniej województwa (32,70), w 8 jednostkach urbanistycznych i wynosi:

- w jednostce urbanistycznej Bartodzieje	33,65;
- w jednostce urbanistycznej Bielawy	66,14;
- w jednostce urbanistycznej Kapuściska	33,93;
- w jednostce urbanistycznej Okole	37,02;
- w jednostce urbanistycznej Osiedle Leśne	35,01;
- w jednostce urbanistycznej Skrzetusko	54,69;
- w jednostce urbanistycznej Śródmieście	87,54;
- w jednostce urbanistycznej Wyżyny	34,09.

• **wskaźnik czwarty** – liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten został przekroczony – jest gorszy od średniej województwa (9,0) w 4 jednostkach urbanistycznych i wynosi:

- w jednostce urbanistycznej Błonie	7,17;
- w jednostce urbanistycznej Kapuściska	8,68;
- w jednostce urbanistycznej Osiedle Leśne	8,90;
- w jednostce urbanistycznej Wyżyny	8,90.

Analiza ww. dwóch wskaźników (3 i 4) wykazała, że wyniki gorsze od średnich dla województwa wystąpiły razem, tylko w trzech jednostkach urbanistycznych, tj. Kapuściska, Osiedle Leśne i Wyżyny.

W związku powyższym badanie kolejnego wskaźnika przeprowadzono jedynie dla wyłonionych powyżej trzech jednostek.

• **wskaźnik piąty** – liczba budynków wybudowanych przed 1989r. do ogólnej liczby budynków . Badany wskaźnik został przekroczony – jest gorszy od średniej województwa (86,4%) w 3 badanych jednostkach urbanistycznych i wynosi:

- w jednostce urbanistycznej Kapuściska	99,18%
- w jednostce urbanistycznej Osiedle Leśne	99,13%
- w jednostce urbanistycznej Wyżyny	97,03%

Opierając się o powyższą analizę w Bydgoszczy jedynie w trzech jednostkach urbanistycznych :

- Kapuściska
- Osiedle Leśne
- Wyżyny

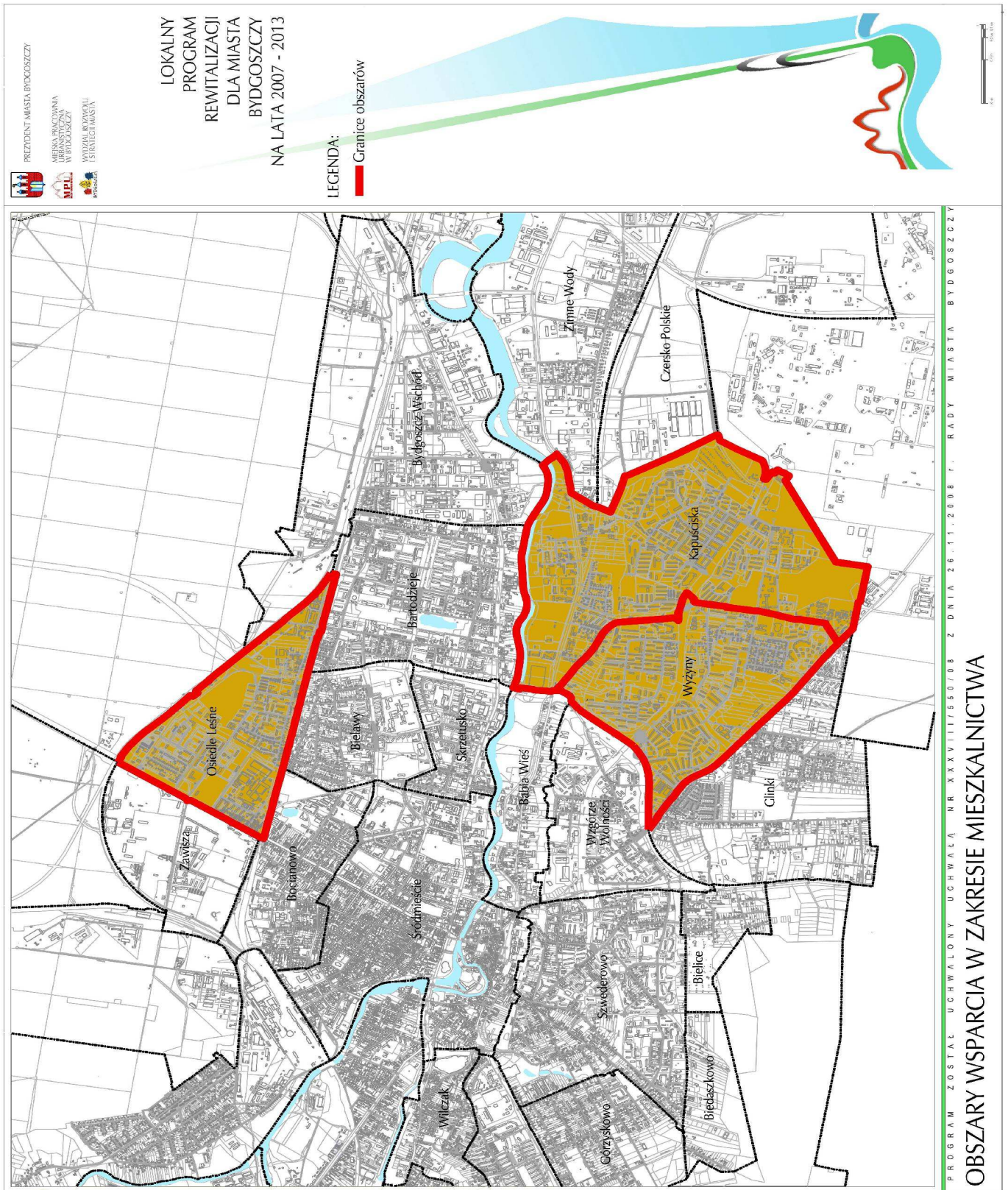
wystąpiły jednocześnie trzy wskaźniki gorsze od średniej województwa, co kwalifikuje te jednostki do uznania jako obszary wsparcia dla mieszkalnictwa.

Tabela 4. Kryteria obszaru wsparcia w zakresie mieszkalnictwa

Nr jedn.	Nazwa jednostki urbanistycznej	pow. w km ²	liczba ludności	Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia		Wysoka stopa długotrwałego bezrobocia		Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń		Niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej		Porównywanie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego	
				Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 ludności		Udział długotrwałe bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym		Liczba przestępstw na 1000 ludności		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 os.		Liczba budynków wybudowanych przed rokiem 1989 do ogólnej liczby budynków (w %)	
				Wskaźnik	Odchylenie	Wskaźnik	Odchylenie	Wskaźnik	Odchylenie	Wskaźnik	Odchylenia	Wskaźnik	Odchylenia
18	Bartodzieje	2,03	23426	11,40	0,00	1,60%	0,00%	33,55	0,85	11,18			
6	Bielawy	1,02	6743	18,50	0,00	3,04%	0,00%	66,14	33,44	11,40			
8	Błonie	1,29	15255	12,59	0,00	2,90%	0,00%	29,37	0,00	7,17	-1,83		
28	Bocianowo	1,17	12897	36,40	0,00	3,53%	0,00%	24,11	0,00	11,23			
11	Czyżkowko	3,63	7353	10,61	0,00	2,92%	0,00%	16,05	0,00	12,25			
5	Fordon	30,63	67184	60,50	0,00	1,93%	0,00%	18,61	0,00	9,37			
38	Glinki	2,21	5499	12,00	0,00	1,94%	0,00%	19,64	0,00	13,33			
16	Górzyskowo	1,10	7465	11,90	0,00	1,90%	0,00%	8,57	0,00	11,96			
32	Jachcice	4,44	3957	18,40	0,00	2,60%	0,00%	27,29	0,00	12,23			
42	Jary	1,38	6129	11,60	0,00	2,45%	0,00%	11,09	0,00	11,21			
26	Kapuściska	3,40	23899	18,50	0,00	2,53%	0,00%	33,93	1,23	8,68	-0,32	99,18	12,78
17	Mieczyń	3,11	11208	13,90	0,00	2,45%	0,00%	10,17	0,00	14,26			
31	Okole	1,91	11860	39,50	0,00	2,24%	0,00%	37,02	4,32	9,15			
13	Osiedle Leśne	1,56	11910	16,30	0,00	2,68%	0,00%	35,01	2,31	8,90	-0,10	99,13	12,73
29	Osowa Góra	4,80	13243	11,10	0,00	2,27%	0,00%	2,34	0,00	13,06			
4	Skrzetusko	0,68	4809	14,80	0,00	2,53%	0,00%	54,69	21,99	14,64			
24	Szwederowo	2,36	31438	18,00	0,00	2,65%	0,00%	22,01	0,00	9,85			
7	Śródmieście	2,83	23326	42,70	0,00	4,36%	0,00%	87,54	54,84	22,70			
37	Wilczak	0,59	4233	39,20	0,00	5,80%	0,00%	16,06	0,00	11,24			
9	Wyżyny	2,14	29070	9,30	0,00	2,07%	0,00%	34,09	1,39	8,90	-0,10	97,03	10,63
20	Wzgórze Wolności	1,18	11370	10,64	0,00	2,03%	0,00%	29,90	0,00	9,31			
22	suma/średnia	73,46	332274	107,00		5,90		32,70		9,00		86,4	

Obszarami wsparcia dla mieszkalnictwa są następujące jednostki urbanistyczne (osiedla): KAPUŚCISKA, OSIEDLE LEŚNE, WYŻYNY

Mapa 3. Obszary wsparcia w zakresie mieszkalnictwa

6.2. Efekty rewitalizacji na osiedlu Kapuściska

Kapuściska dzielnica w Bydgoszczy (część Górnego Tarasu), znajdująca się między rzeką Brdą (wzdłuż ul. Toruńskiej), a ulicami Bełzy, Szpitalną i Zakładami Chemicznymi Zachem. Sąsiaduje z osiedlami: Wyżyny, Glinki i Zimne Wody.

Historia

Jeszcze do wczesnych lat 60. była to wieś słynąca z uprawy kapusty (prawdopodobnie stąd nazwa). Osiedle zaczęto budować w latach 50. XX wieku dla pracowników Zachemu. Obecnie zamieszkuje je ponad 25 tys. mieszkańców i jest to piąta pod względem ludności dzielnica w Bydgoszczy.

Sytuacja społeczno-gospodarcza na tle rewitalizacji.

Osiedle Kapuściska obejmuje obszar 340 ha, na którym zamieszkuje 23.899 mieszkańców. Jest to obszar zdegradowanej struktury miejskiej na co złożyło się niewielka ilość małej architektury i terenów zielonych przy dużym udziale terenów zabudowanych budynkami sprzed roku 1989. Na Kapuściskach notuje się niekorzystne tendencje związane ze spadkiem liczby mieszkańców oraz podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. 7,44 % wszystkich zarejestrowanych przez Komendę Miejską Policji przestępstw i naruszeń prawa przypada na Kapuściska. Wiele pracy na tym obszarze ma również Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, gdyż ilość osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej trzykrotnie przekracza średnią dla miasta. Osiedle cechuje się także postępującą degradacją obiektów mieszkalnych, wielorodzinnych oraz otaczającego ich terenu. Szczególnie odczuwalny jest występujący brak miejsc parkingowych oraz stref rekreacji.

Szczegółowe cele rewitalizacji na obszarze Kapuściska:

- zwiększenie aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego,
- rozszerzenie oferty rekreacyjnej,
- poprawa jakości życia mieszkańców.

Wskaźniki monitorowania osiągnięcia zamierzonych celów

wskaźnik	rok bazowy 2007	rok docelowy 2015
przestępstwa i wykroczenia stwierdzone, poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi /1000 mieszkańców	33,93	32,91
liczba świadczeniobiorców MOPS/ 1000 mieszkańców	18,50	18,00
liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą / 100 osób	8,68	9,00

Planowane do realizacji przedsięwzięcia zmierzające do osiągnięcia celów to:

- renowacja i modernizacja najbliższego otoczenia budynków mieszkalnych, wielorodzinnych,
- zagospodarowanie w infrastrukturę rekreacyjną (place zabaw),
- zagospodarowanie w infrastrukturę parkingową,
- remonty budynków mieszkalnych, wielorodzinnych,
- działania zwiększające bezpieczeństwo mieszkańców,
- działania proekologiczne.

Efekty rewitalizacji.

Dzięki rewitalizacji, obszar zyska na atrakcyjności. Polepszy się jakość życia oraz wzrośnie bezpieczeństwo mieszkańców. Zmiany te w latach 2007-2015 w sposób bezpośredni wpłyną na następujące wskaźniki limitujące wyznaczenie obszaru wsparcia:

- szczególnie zniszczone otoczenie,
- wysoki poziom przestępczości i naruszeń prawa,

w sposób pośredni wpływać będą na:

- niestabilne trendy demograficzne,
- wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia.

Poprzez podejmowane w ramach LPR-B zadania Miasto planuje uzyskać następujące wskaźniki produktu na osiedlu Kapuściska:

	rok bazowy 2007	rok docelowy 2015
Liczba przebudowanych/doposażonych obiektów w ramach rewitalizacji w zakresie m.in. termomodernizacji, stolarki okienne, remonty balkonów i opasek wokół budynków.	0	23
Powierzchnia terenu przeznaczona na parkingi samochodowe w ramach rewitalizacji	0	0,67 ha
Liczba nowopowstałych/wyremontowanych obiektów małej architektury w ramach rewitalizacji	0	8

W rezultacie uzyska się 0,7 ha powierzchni zrewitalizowanego obszaru do roku 2015 (przy 0 ha w roku bazowym 2007).

Wartością dodaną podejmowanych działań będzie:

- poprawa ładu przestrzennego i estetyki obszaru,
- odwrócenie negatywnego wizerunku zdegradowanych obszarów i stref działalności poprzez ciągłe, planowe i interdyscyplinarne działania z udziałem zainteresowanych instytucji, środowisk lokalnych i mieszkańców;
- wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców, integracja i aktywizacja społeczna,
- pobudzenie aktywności środowisk lokalnych,
- przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia i patologiom społecznym,
- wzrost zainteresowania obszarem jako miejscem zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej.

6.3. Efekty rewitalizacji na Osiedlu Leśnym

Osiedle Leśne - Osiedle położone na północnym skraju miasta obok jednostek urbanistycznych Zawiszy, Bielawek, tuż obok Myślęcinka.

Historia

Pomysł budowy nowoczesnego osiedla, poza strefą zwartej zabudowy miejskiej, powstał już na początku lat dwudziestych, kiedy, wraz z włączeniem w obszar miasta w kwietniu 1920 roku 18 podmiejskich gmin i powiększeniem jego obszaru z 845 ha do 6532 ha. Pojawiła się wówczas potrzeba określenia właściwej dla rozbudowującego się miasta polityki terenowej - 6 grudnia 1922 roku powołany został Komitet Rozbudowy Miasta. W oparciu o zatwierdzony w lipcu 1931 roku plan i uchwałę Rady Miejskiej przystąpiono do realizacji osiedla willowego w Lesie Gdańskim, którego obszar o powierzchni 105 ha włączono do Bydgoszczy w roku 1933.

Najstarsza część tego osiedla, z fragmentem blokowej zabudowy przy ówczesnej szosie gdańskiej, terenie zaopatrzone w drogi o twardej nawierzchni i sieć kanalizacyjno-wodociągową, powstała w 1936 roku. Do wybuchu II wojny światowej zbudowano kilka domów wyodrębnionej równolegle do szosy gdańskiej, ale oddzielonej od niej pasem zieleni ul. Gdańskiej. Na wschód od niej wytyczono ulice Sosnową, Modrzewiową, Jodłową, Świerkową i Bukową, przy których stanęły pierwsze wille. W znacznym stopniu zabudowano wówczas ul. Jodłową i fragmentarycznie ul. Świerkową. Po wojnie, w latach 1950-56, w kwadracie ulic Świerkowa - Modrzewiowa - gen. Józefa Sułkowskiego - gen. Józefa Dwernickiego - Żołnierska, powstała zachodnia część osiedla.

Zasadniczym elementem zabudowy tego fragmentu miasta stały się wzniesione w tradycyjnym systemie cztery kondygnacyjne domy, wyższe przy głównych arteriach, niższe wewnątrz osiedla. Architektura osiedla charakteryzuje się szeregiem interesujących wnętrz i zespołów zieleni.

W celu zaopatrzenia osiedla w energię ciepłą wyposażono je w lokalne ciepłownię przy ulicach Jaworowej, Sosnowej (dziś Czerkaskiej) i Modrzewiowej. W 1954 roku wzniesiono pierwszą na osiedlu Szkołę Podstawową nr 15 przy ul. Czerkaskiej 6, a w 1957 roku gmach IV Liceum Ogólnokształcącego przy ul. Kaliskiej 10. Wybudowano też pierwsze żłobki i przedszkola, zorganizowano filię Biblioteki Miejskiej, zaś w lipcu 1955 roku osiedle połączono, wydzieloną z ciągu drogowego ul. Gdańskiej linią tramwajową nr 10. Na początku lat sześćdziesiątych uruchomiono linie autobusowe łączące osiedle Leśne z Błoniem, Fordonem, Glinkami i Myślęcinkiem. W latach 1959-75, we wschodniej części osiedla, pomiędzy ulicami Sułkowskiego i Grabową zrealizowano budowę wielokondygnacyjnych budynków, w tym pięciu jedenastopiętrowych. Wzniesiono kolejne szkoły podstawowe - w 1960 „42-gą” przy ówczesnej Al.22 Lipca (po 1970 roku w gmachu tym mieściło się VII LO o profilu sportowym), oraz „30-stkę” i, w roku szkolnym 1967/68, „20-dziestkę”, obie przy ul. Grabowej. W końcówce lat 60. oddano do użytku pierwszy odcinek nitki ujęcia wody z Czyżkówka, doprowadzono też gaz z nowej gazowni przy ul. Witebskiej. Dnia 11 września 1964 roku otwarto obwodnicę linii kolejowej Bydgoszcz - Toruń, która uwieńczyła wieloletnie starania o likwidację utrudniających szybką komunikację z osiedlem przejazdów na ulicach Gdańskiej i Sułkowskiego, w latach 1968/69 wybudowano przystanek kolejowy Bydgoszcz Leśna.

Zmiany ustrojowe państwa ,zapoczątkowane w latach 80, przyniosły zmianę struktury własnościowej mieszkań lokatorskich. Rozpoczął się masowy wykup mieszkań. Powstały wspólnoty mieszkaniowe. Następuje znaczna poprawa wyglądu wielu budynków wielorodzinnych pod względem jakości i estetyki wykończenia.

Sytuacja społeczno gospodarcza na tle rewitalizacji.

Osiedle Leśne obejmuje obszar 156 ha, który zamieszkuje 11.910 mieszkańców.

Z uwagi na rozwijające się budownictwo powojenne, osiedle to jest jednym z najstarszych skupisk bloków w mieście Bydgoszczy. Wskaźnik liczby budynków wybudowanych przed rokiem 1989 do ogólnej liczby budynków wynosi prawie 100 %. Obszar charakteryzuje się jednym z najwyższych w mieście wskaźnikami odsetka osób w wieku poprodukcyjnym, czego konsekwencją są wyższe od średniej miasta świadczone usługi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Na terenie Osiedla Leśnego występuje niekorzystna tendencja spadku ludności, podwyższona liczba przestępstw na km² oraz mniejsza od średniej miasta liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Osiedle cechuje się także postępującą degradacją obiektów mieszkalnych, wielorodzinnych oraz otaczającego ich terenu. Szczególnie odczuwalny jest występujący brak miejsc parkingowych oraz stref rekreacji.

Szczegółowe cele rewitalizacji na obszarze Osiedla Leśnego:

- zwiększenie aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego,
- rozszerzenie oferty rekreacyjnej,
- poprawa jakości życia mieszkańców.

Wskaźniki monitorowania osiągnięcia zamierzonych celów

wskaźnik	rok bazowy 2007	rok docelowy 2015
przestępstwa i wykroczenia stwierdzone, poza zdarzeniami drogowymi, przestępstwami gospodarczymi /1000 mieszkańców	35,01	33,95
liczba świadczeniobiorców MOPS/ 1000 mieszkańców	16,30	15,50
liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą/ 100 osób	8,90	9,15

Planowane do realizacji przedsięwzięcia zmierzające do osiągnięcia celów to:

- renowacja i modernizacja najbliższego otoczenia budynków mieszkalnych, wielorodzinnych,
- zagospodarowanie w infrastrukturę rekreacyjną (plac zabaw),
- zagospodarowanie w infrastrukturę parkingową,
- remonty budynków mieszkalnych, wielorodzinnych,
- działania zwiększające bezpieczeństwo mieszkańców,
- działania proekologiczne.

Efekty rewitalizacji.

Dzięki rewitalizacji, obszar zyska na atrakcyjności. Polepszy się jakość życia oraz wzrośnie bezpieczeństwo mieszkańców. Zmiany te w latach 2007-2015 w sposób bezpośredni wpłyną na następujące wskaźniki limitujące wyznaczenie obszaru wsparcia:

- szczególnie zniszczone otoczenie,
- wysoki poziom przestępczości i naruszeń prawa,

w sposób pośredni wpłyną na:

- niestabilne trendy demograficzne,
- wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia.

Poprzez podejmowane w ramach LPR-B zadania Miasto planuje uzyskać następujące wskaźniki produktu:

	rok bazowy 2007	rok docelowy 2015
Liczba przebudowanych/doposażonych obiektów w ramach rewitalizacji w zakresie m.in.: termomodernizacji, odnowienia dachów, wymiany stolarki okiennej i drzwiowej oraz instalacji p.poż.	0	24
Liczba nowopowstałych/wyremontowanych obiektów małej architektury w ramach rewitalizacji	0	1
Liczba monitoringu wizyjnego (kpl) w ramach rewitalizacji	0	2
Liczba ekranów azbestowo-cementowych wymienionych na ekrany z poliwęglanu w ramach rewitalizacji	0	30
Liczba wymienionych dźwigów osobowych w ramach rewitalizacji	0	3

W rezultacie uzyska się 2,10 ha powierzchni zrewitalizowanego obszaru do roku 2015 (przy 0 ha w roku bazowym 2007).

Wartością dodaną podejmowanych działań będzie:

- poprawa ładu przestrzennego i estetyki obszaru,
- odwrócenie negatywnego wizerunku zdegradowanych obszarów i stref działalności poprzez ciągłe, planowe i interdyscyplinarne działania z udziałem zainteresowanych instytucji, środowisk lokalnych i mieszkańców;
- wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców, integracja i aktywizacja społeczna,
- pobudzenie aktywności środowisk lokalnych,
- przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia i patologiom społecznym,
- wzrost zainteresowania obszarem jako miejscem zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej.

6.4. Efekty rewitalizacji na osiedlu Wyżyny

Wyżyny - to osiedle znajdujące się na południowym-wschodzie miasta. Graniczy z: osiedlem Kapuściska, Wzgórze Wolności oraz Glinki.

Historia

Dzisiejsza dzielnica Bydgoszczy WYŻYNY to w czasach zaboru pruskiego gmina wiejska o nazwie Klein Bartelsee. Z dniem 1 kwietnia 1920 roku wraz z 17 innymi podobnymi gminami wiejskimi, otaczającymi miasto, już pod Polską nazwą Bartodzieje Małe została włączona w granice miasta i stała się integralną częścią Bydgoszczy. Powierzchnia jej wynosiła 330 ha.

Dopiero po II Wojnie Światowej i ponownym oswojeniu Bydgoszczy, może na początku lat 60, odkryte zostały Bartodzieje Małe jako rozległy, bardzo dogodny teren pod budowę największego w granicach miasta osiedla mieszkaniowego. Z notatki prasowej z dnia 15 stycznia 1966 roku można się było dowiedzieć, iż koncentracja nakładów i potencjałów wykonawczych w zakresie uzbrojenia nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe została skierowana w rejon Kapuścisk i Wyżyn. I właśnie na Wyżynach zlokalizowano placówki handlowe i usługowe, szkoły, przedszkola i żłobki.

Cały teren osiedla Wyżyny został przecięty mniej więcej w połowie przez tzw. arterię średnicową, która później stała się główną ulicą dzielnicy i nosi dzisiaj nazwę Wojska Polskiego. Sektory B1 oraz B2 powstały na północnej stronie tej arterii a sektory B3 i B4 po stronie południowej. Budowa Wyżyn trwała ponad 10 lat i na tym obszarze zamieszkało prawie 40 tys. mieszkańców.

Sytuacja społeczno-gospodarcza na tle rewitalizacji.

Wyżyny obejmują obszar 214 ha, który zamieszkuje 29.070 mieszkańców. Rozkwit budownictwa przeżyło w latach 70-tych, dlatego też wskaźnik liczby budynków wybudowanych przed rokiem 1989 do ogólnej liczby budynków wynosi 97 %. Biorąc pod uwagę wysoki wskaźnik zagęszczenia ludności, należy zwrócić uwagę na stosunkowo niski poziom prowadzenia działalności gospodarczej, wysoki wskaźnik odsetka osób w wieku poprodukcyjnym, oraz wysoki poziom bezrobocia. Osiedle z uwagi na swoją specyfikę (zwarte blokowisko) charakteryzuje się wysokim poziomem przestępczości i naruszeń prawa. Osiedle cechuje się także postępującą degradacją obiektów mieszkalnych, wielorodzinnych oraz otaczającego ich terenu. Szczególnie odczuwalny jest występujący brak miejsc parkingowych oraz stref rekreacji.

Szczegółowe cele rewitalizacji na obszarze Wyżyn:

- zwiększenie aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego,
- rozszerzenie oferty rekreacyjnej,
- poprawa jakości życia mieszkańców.

Wskaźniki monitorowania osiągnięcia zamierzonych celów

wskaźnik	rok bazowy 2007	rok docelowy 2015
przestępstwa i wykroczenia stwierdzone, poza zdarzeniami drogowymi, przestępstwami gospodarczymi /1000 mieszkańców	34,09	33,00
liczba świadczeniobiorców MOPS/ 1000 mieszkańców	9,30	9,10
liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą/100 osób	8,90	9,00

Planowane do realizacji przedsięwzięcia zmierzające do osiągnięcia celów to:

- renowacja i modernizacja najbliższego otoczenia budynków mieszkalnych, wielorodzinnych,
- zagospodarowanie w infrastrukturę rekreacyjną (place zabaw),
- zagospodarowanie w infrastrukturę parkingową,
- remonty budynków mieszkalnych, wielorodzinnych,
- działania zwiększające bezpieczeństwo mieszkańców,
- działania proekologiczne.

Efekty rewitalizacji.

Dzięki rewitalizacji, obszar zyska na atrakcyjności. Polepszy się jakość życia oraz wzrośnie bezpieczeństwo mieszkańców. Zmiany te w latach 2007-2015 w sposób bezpośredni wpłyną na następujące wskaźniki limitujące wyznaczenie obszaru wsparcia:

- szczególnie zniszczone otoczenie,
- wysoki poziom przestępczości i naruszeń prawa,

w sposób pośredni wpływać będą na:

- niestabilne trendy demograficzne,
- wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia.

Poprzez podejmowane w ramach LPR-B zadania Miasto planuje uzyskać następujące wskaźniki produktu:

	rok bazowy 2007	rok docelowy 2015
Liczba przebudowanych/doposażonych obiektów w ramach rewitalizacji w zakresie m.in.: termomodernizacji, odnowienia dachów, wymiany stolarki okiennej i drzwiowej oraz instalacji p.poż.	0	54
Liczba wybudowanych/wyremontowanych parkingów samochodowych w ramach rewitalizacji	0	21
Liczba monitoringu wizyjnego (kpl) w ramach rewitalizacji	0	6
Liczba wymienionych dźwigów osobowych w ramach rewitalizacji	0	11
Powierzchnia ocieplonych ścian w ramach rewitalizacji	0	13.988 m ²
Liczba nowopowstałych/wyremontowanych obiektów małej architektury w ramach rewitalizacji	0	7

W rezultacie uzyska się 20,00 ha powierzchni zrewitalizowanego obszaru do roku 2015 (przy 0 ha w roku bazowym 2007).

Wartością dodaną podejmowanych działań będzie:

- poprawa ładu przestrzennego i estetyki obszaru,
- odwrócenie negatywnego wizerunku zdegradowanych obszarów i stref działalności poprzez ciągłe, planowe i interdyscyplinarne działania z udziałem zainteresowanych instytucji, środowisk lokalnych i mieszkańców;
- wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców, integracja i aktywizacja społeczna,
- pobudzenie aktywności środowisk lokalnych,
- przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia i patologiom społecznym,
- wzrost zainteresowania obszarem jako miejscem zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej.

7. Metodologia i kryteria naboru i wyboru projektów

26 listopada br. 2008r. bydgoscy radni przyjęli uchwałę w sprawie przyjęcia obszarów wsparcia do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Bydgoszczy na lata 2007 – 2013 (LPR-B). Program jest podstawowym narzędziem koordynacji działań związanych z rewitalizacją, na jego realizację Bydgoszczy przyznano 19 304 427 euro w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (RPO). Część środków finansowych zostanie przeznaczona na realizację miejskich projektów kluczowych, pozostała kwota w wysokości 10 000 000,00 zł trafi do wnioskodawców z terenu Bydgoszczy.

LPR-B pozwoli na podjęcie wieloletnich działań w sferze przestrzennej, technicznej, społecznej, ekonomicznej i ekologicznej, prowadzących do wyprowadzenia wybranych obszarów ze stanu kryzysowego i stworzenia lepszych warunków do ich prawidłowego rozwoju.

7.1. Metodologia naboru projektów.

Metodologia naboru i wyboru projektów do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Bydgoszczy na lata 2007-2013 (LPR-B) została sporządzona z uwzględnieniem zapisów dokumentów podstawowych tj.:

- 1) Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (RPO).
- 2) Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 (Uszczegółowienie RPO); Oś priorytetowa 7. Wspieranie przemian w miastach i w obszarach wymagających odnowy, Działanie 7.1 Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast.
- 3) Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013
- 4) Wytyczne dotyczące przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji
- 5) Uchwała nr XXXVIII/550/08 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 26 listopada 2008r. w sprawie przyjęcia obszarów wsparcia do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Bydgoszczy na lata 2007-2013
- 6) Projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych
- 7) Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa

W związku z dwójakim charakterem planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych tzn. projekty miejskie i projekty podmiotów zewnętrznych, procedura wyboru została zróżnicowana tak aby uwzględniała specyfikę poszczególnych inwestycji w odniesieniu do ich beneficjenta jak również obszaru wsparcia.

Procedura wyboru projektów miejskich polegała na przeprowadzeniu analizy celów i działań zawartych w istniejących dokumentach strategicznych, tj.:

- 1) Strategia rozwoju Bydgoszczy do 2015r.,
 - 2) Plan Rozwoju Bydgoszczy na lata 2009-2014,
 - 3) Uchwała nr XXXVIII/550/08 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 26 listopada 2008r. w sprawie przyjęcia obszarów wsparcia do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Bydgoszczy na lata 2007-2013,
 - 4) Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Bydgoszczy z 2005r.,
 - 5) Program Rewitalizacji Bydgoskiego Węzła Wodnego,
- jak również innych dokumentach istotnych dla rozwoju miasta w kontekście realizacji LPR-B i jego długotrwałego oddziaływania, tj. sytuacji społeczno-gospodarczej Bydgoszczy, analizie zjawisk kryzysowych i delimitacji obszaru LPR-B. Procedura wyboru projektów miejskich uwzględniała wymogi Wytycznych dotyczących przygotowania lokalnych programów rewitalizacji.

Podstawowymi kryteriami wyboru projektów miejskich były:

- zgodność z celami strategicznymi i szczegółowymi LPR-B,
- uzyskanie założonych w projektach rewitalizacyjnych wskaźników produktu i rezultatu,
- możliwości finansowe miasta,
- kontynuacja rozpoczętych do 2007 działań rewitalizacyjnych.

Podsumowując procedurę wyboru projektów miejskich:

- na liście podstawowej znalazło się 9 projektów z terenu Śródmieścia (sfera użyteczności publicznej),
- na liście rezerwowej znalazły się 8 projekty z terenu Śródmieścia (sfera użyteczności publicznej).

Procedura naboru, oceny i wyboru projektów beneficjentów zewnętrznych ustanowiona została zarządzeniem nr 816/08. Prezydenta Bydgoszczy z 05.12.2008 (zał. Nr 3). Zarządzeniem przyjęta została dokumentacja konkursowa, wraz z:

- ogłoszeniem o naborze projektów do LPR-B,
- regulaminem naboru wniosków do LPR-B,
- wnioskiem o wpisanie projektu do LPR-B,
- instrukcją wypełniania wniosku o wpisanie projektu do LPR-B,
- kryteriami wyboru projektów do LPR-B.

Dokumentacja określała, że wnioskodawcy zewnętrzni zostaną wyłonieni w drodze naboru projektów do LPR-B, który trwał w okresie od 8 grudnia 2008r. do 30 stycznia 2009r. Maksymalny poziom dofinansowania dla podmiotów zewnętrznych ustanowiono na poziomie do 25% wydatków kwalifikowalnych projektu, a w przypadku projektów w zakresie mieszkalnictwa nawet do 35% wydatków kwalifikowanych. Wybrane projekty, umieszczone w LPR-B będą mogły starać się o dofinansowanie w ramach Działania 7.1 RPO.

Jeszcze w grudniu 2008r. w trakcie naboru projektów do LPR-B pracownicy Wydziału Rozwoju i Strategii Miasta UMB przeprowadzili cykl spotkań informacyjnych dla podmiotów zainteresowanych funduszami unijnymi na rewitalizację. W czterech spotkaniach wzięło udział ponad 150 osób. Najliczniejszą grupę stanowili przedstawiciele wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni z os. Leśnego, Kapuścisk i Wyżyn. Mniejszym zainteresowaniem cieszyła się sfera użyteczności publicznej, tj. z obszaru Śródmieścia.

Najczęściej zadawane prowadzącym pytania dotyczyły:

- zakresu prac jaki może zostać dofinansowany,
- poziomu dofinansowania,
- etapowej procedury ubiegania się o środki,
- kryteriów, na podstawie których wybrano obszary wsparcia do LPR-B.

W pierwszych dniach stycznia 2009r. z kolei odbyły się warsztaty z zakresu wypełniania formularza wniosku o wpisanie projektu do LPR-B. Wzięło w nich udział blisko 40 osób z obszaru Śródmieścia, Kapuścisk, Osiedla Leśnego i Wyżyn.

Przez cały okres trwania naboru jak i w okresie późniejszym pracownicy Wydziału Rozwoju i Strategii UMB pełnili dyżury telefoniczne jak również udzielali konsultacji indywidualnych potencjalnym wnioskodawcom. Dodatkowym narzędziem komunikacji z wnioskodawcami jest strona internetowa UMB poświęcona zagadnieniom rewitalizacji.

Na stronie www.bydgoszcz.pl/miasto/rewitalizacja wnioskodawcy mogą znaleźć wszelkie aktualne informacje o stanie realizacji LPR-B.

Zarządzeniem nr 816/08 Prezydenta Bydgoszczy z 05.12.2008 ustanowiony został również skład Komisji Oceny Projektów (KOP) do LPR-B. Dziesięcioosobowe gremium przeprowadziło dwuetapową ocenę wszystkich wniosków. Wnioski były sprawdzane pod względem formalnym i merytorycznym zgodnie z przyjętymi kryteriami wyboru. Reasumując, w wyznaczonym terminie

naboru do UMB wpłynęło 67 wniosków. Ocenę formalną przeszło 55 wniosków, natomiast pozytywną ocenę merytoryczną otrzymało 26 projektów. Wybrane projekty zostały wpisane na listę podstawową przedsięwzięć, które będą realizowane w ramach LPR-B. Utworzono również listę rezerwową na wypadek rezygnacji wnioskodawców lub zaistnienia innych okoliczności uniemożliwiających realizację projektów z listy podstawowej. Na liście rezerwowej znalazły się trzy projekty.

Podsumowując wyniki naboru dla podmiotów zewnętrznych:

- na liście podstawowej znalazło się 9 projektów z terenu Śródmieście (sfera użyteczności publicznej) i 17 projektów z os. Leśnego, Kapuścisk i Wyżyn (przedsięwzięcia w zakresie mieszkalnictwa)
- na liście rezerwowej znalazły się 3 projekty z zakresu mieszkalnictwa.

Kryteria wyboru projektów beneficjentów zewnętrznych stanowią zał nr 3.

7.2. Projekty społeczne

W celu zapewnienia kompleksowości rozwiązań przyjętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Bydgoszczy na lata 2007-2015, w tym także w zakresie działań związanych z rewitalizacją w sferze społecznej, Miasto Bydgoszcz zwróciło się z prośbą do lokalnych instytucji rynku pracy, organizacji społecznych i pozarządowych, uczelni itp. o przekazywanie informacji nt. realizowanych lub planowanych do realizacji w najbliższym czasie projektów o charakterze społecznym.

Już w marcu 2009 r. urzędnicy Ratusza wystosowali pisemne zapytania do 21 podmiotów, a także zamieścili stosowną informację na stronie internetowej www.bydgoszcz.pl/miasto/rewitalizacja. W celu ułatwienia i ujednoczenia przekazywanych od zewnętrznych podmiotów informacji opracowano specjalny formularz – Kartę Projektu.

Ostatecznie do LPR-B wpisano 16 projektów o charakterze społecznym realizowanych przez podmioty zewnętrzne o całkowitej wartości 162 406 651,99 zł.

Szczególne znaczenie miały w tym względzie przedsięwzięcia dofinansowane z funduszy unijnych bądź innych, zewnętrznych źródeł.

Przesyłane dane posłużyły opisaniu inicjatyw społecznych podejmowanych na terenie Miasta Bydgoszczy na rzecz poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej mieszkańców.

8.2. Bilanse

Tabela 10. Bilans

	WARTOŚĆ PROJEKTÓW	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA		
		WŁASNE	EFRR	INNE
1. Wartość projektów w LPR-B, (1.1 + 1.2.) w tym:	138 417 351,37	69 597 069,37	68 820 282,00	0,00
1.1 Wartość projektów w sferze użyteczności publicznej, (Śródmieście) w tym:	109 511 588,31	46 915 151,49	62 596 436,82	0,00
1.1.1 Wartość projektów Miejskich (1+ 8)	93 292 741,00	34 472 459,00	58 820 282,00	0,00
1.1.2 Wartość projektów innych beneficjentów (9+16)	16 218 847,31	12 442 692,49	3 776 154,82	0,00
1.2. Wartość projektów w zakresie mieszkalnictwa, w tym:	28 905 763,06	22 681 917,88	6 223 845,18	0,00
1.2.1 Wartość projektów w obszarze Osiedla Kapuściska (17+20)	8 311 012,38	6 562 375,00	1 748 637,38	0,00
1.2.2 Wartość projektów w obszarze Osiedla Leśnego (21+29)	10 556 404,89	8 293 692,38	2 262 712,51	0,00
1.2.3. Wartość projektów w obszarze Osiedla Wyżyny (30+35)	10 038 345,79	7 825 850,50	2 212 495,29	0,00

Tabela. Zestawienie wartości projektów miejskich oraz pozostałych beneficjentów.

	WARTOŚĆ PROJEKTÓW	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA		
		WŁASNE	EFRR	INNE
1. Wartość projektów Miejskich	93 292 741,00	34 472 459,00	58 820 282,00	0,00
2. Wartość projektów przyjętych w ramach naboru, w tym:	45 124 610,37	35 124 610,37	10 000 000,00	0,00
2.1 Wartość projektów w sferze użyteczności publicznej - innych Beneficjentów (1+16)	16 218 847,31	12 442 692,49	3 776 154,82	0,00
2.2. Wartość projektów w zakresie mieszkalnictwa (17+35)	28 905 763,06	22 681 917,88	6 223 845,18	0,00

9. Zarządzanie (wdrażanie), monitorowanie i ocena LPR-B

Zarządzenie, monitorowanie i ocena LPR-B jest zadaniem ciągłym rozpoczynającym się w chwili jego uchwalenia przez Radę Miasta i trwającym przez cały czas jego realizacji. Jest to zadanie (jak cały Program) ponadkadencyjne. Zgodnie z treścią uchwały Rady Miasta, jej wykonanie powierza się Prezydentowi Miasta.

Dużą rolę w systemie monitoringu i okresowej aktualizacji działań odgrywa współpraca z lokalną społecznością rewitalizowanych obszarów. Z tego też powodu powinno się na bieżąco zbierać informację i uwagi od mieszkańców o efektach na rewitalizowanych terenach.

Kompleksowa i spójna ocena oraz aktualizacja programu działań na rzecz rewitalizacji powinna być realizowana dwu etapowo (wymiarowo):

- ocena i aktualizacja bieżąca, tj. realizowana dla poszczególnych zadań uwzględnionych w programie rewitalizacji, mająca odzwierciedlenie w rocznych raportach oraz raporcie końcowym po zakończeniu realizacji danego zadania;
- długookresowa ocena i aktualizacja programu rewitalizacji, tj. ocena i aktualizacja całego programu, całości działań podejmowanych w jego ramach oraz ich oddziaływania na rozwój miasta. Ocena i aktualizacja ta powinna odbywać się w dwóch cyklach czasowych: trzy- i sześcioletnim.

Budowa skutecznego systemu oceny i aktualizacji jest procesem ciągłym. Wymaga z jednej strony doskonalenia i usprawniania, z drugiej podlega ewolucji ze względu na zmianę warunków wewnętrznych i zewnętrznych determinujących procesy rozwoju na rewitalizowanych obszarach. Cykliczna aktualizacja procesu wymaga:

- zbierania danych i informacji, gromadzenia wyników prac badawczych i zlecenia niezbędnych analiz;
- analizowania zgromadzonych danych i informacji
- przygotowywania raportów – zestawień otrzymanych informacji (wskaźników);
- oceny wyników obejmujących analizę porównawczą osiągniętych rezultatów z założeniami;
- identyfikacji oraz analizy odchyłeń – oceny rozbieżności pomiędzy założeniami zawartymi w programie rewitalizacji, a osiągniętymi rezultatami;

Zarządzanie, monitorowanie i ocena LPR-B realizowana jest poprzez:

- kwartalne raportowanie przebiegu inwestycji dofinansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego (działanie 7.1);
- dokonywanie co najmniej raz na 3 lata oceny LPR-B i przedstawienie jej Radzie Miasta;
- dokonywanie do 30 maja, rocznych, zbiorczych bilansów realizacji projektów i porównywanie ich z LPR-B oraz dokumentami aplikacyjnymi beneficjentów złożonych do Instytucji Zarządzającej RPO WK-P (IZ) i przedstawienie ich IZ.

Wdrożenie i monitorowanie LPR-B określone zostanie w zarządzeniu Prezydenta Miasta, po przyjęciu przedmiotowego dokumentu przez Radę Miasta.